

**LIMBAŽU NOVADA
ILGTSPĒJĪGAS
ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA
2022. - 2046.**

**un
LIMBAŽU NOVADA
ATTĪSTĪBAS
PROGRAMMA
2022.-2028.**

**Stratēģiskais ietekmes uz vidi
novērtējums**

Vides pārskats
projekts

2021.g. oktobris

SATURS

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI.....	4
TERMINU SKAIDROJUMS.....	5
IEVADS.....	6
1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PAMATNOSTĀDNES UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM.....	7
1.1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IZSTRĀDES GALVENIE MĒRĶI UN PAMATPRINCIPI	7
1.2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	11
2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS.....	12
2.1. SIVN PROCESS UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS	12
2.2. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	13
3. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS UN ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI.....	15
4. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	20
4.1.ESOŠAIS VIDES STĀVOKLIS	20
4.1.1. Klimats	20
4.1.2. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve.....	21
4.1.3. Zemes izmantošana	21
4.1.4. Virszemes ūdeņi.....	21
4.1.5. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	23
4.1.9. Kultūrvēstures objekti	24
4.2.VIDES KVALITĀTE.....	25
4.2.1. Gaisa kvalitāte	25
4.2.2. Trokšņu līmenis	25
4.2.3. Virszemes ūdens kvalitāte.....	26
4.2.4. Pazemes ūdens kvalitāte.....	27
4.2.5. Atkritumi.....	28
5. AIZSARGJOSLAS UN DARBĪBAS IEROBEŽOJUMI TAJĀS.....	29
6. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS VAR IETEKMĒT PLĀNOŠANAS DOKUMENTS	31
7. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS ..	32
8. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS, TĀ ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI	33
9. ALTERNATĪVĀS IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS	44
10. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS MEHĀNISMI.....	45
11. IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS	46
12. PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	47

PIELIKUMI

1.pielikums. Vides pārraudzības valsts biroja lēmums Nr.4-02/91 par Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu.

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

AP2028 – Limbažu novada attīstības programma 2022.-2028.gadam.

CSP – Centrālā statistikas pārvalde.

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde.

ES – Eiropas Savienība.

IVN – Ietekmes uz vidi novērtējums.

ĪADT – Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

LIAS - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija.

LN – Limbažu novads.

LVĢMC – Valsts SIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”.

LV – Latvijas Republika.

LVM – Valsts akciju sabiedrība “Latvijas Valsts meži”.

MK – Latvijas Republikas Ministru kabinets.

NAP2027 – Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.

SIVN – Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

VP – stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats.

VPVB – Vides pārraudzības valsts birojs.

VVD – Valsts vides dienests.

z.v. – zemes virsa.

TERMINU SKAIDROJUMS

Ilgspējīgas attīstības stratēģija - ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts plānošanas reģiona vai vietējās pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva [LV Teritorijas attīstības plānošanas likums, 1.pants].

Attīstības programma — vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums plānošanas reģiona vai vietējās pašvaldības attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai [LV Teritorijas attīstības plānošanas likums, 1.pants].

Ietekme uz vidi – paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību [LV likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants].

Īpaši aizsargājamā dabas teritorija (ĪADT) – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību – retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas [LV likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 2.pants].

NATURA 2000 teritorija – ir Eiropas Savienības valstu kopīgi radīts aizsargājamo dabas teritoriju tīkls jeb sistēma. Tajā ietilpst īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kuras ir Eiropas Savienībā nozīmīgas un attiecīgajā bioģeogrāfiskajā rajonā vai rajonos būtiski sekmē īpaši aizsargājamiem biotopu veidiem vai īpaši aizsargājamām sugām labvēlīga aizsardzības statusa saglabāšanu vai atjaunošanu, var būtiski veicināt NATURA 2000 tīkla vienotību, kā arī būtiski sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu attiecīgajā bioģeogrāfiskajā rajonā vai rajonos. [LV likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.pants]. Latvijā izveidotajā NATURA 2000 teritoriju tīklā ietvertas 333 ĪADT [likuma pielikums].

Paredzētā darbība – aprīkojuma, iekārtas un tehnoloģijas ieviešana, papildināšana vai maiņa, projekta īstenošana, būvniecība, dabas resursu ieguve vai izmantošana, cilvēka darbības neskartu vai mazpārveidotu teritoriju un ainavu ietekmēšana, kā arī citas darbības, kuru veikšana vai galarezultāts var būtiski ietekmēt vidi [LV likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants].

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) – procedūra, kas veicama likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā, lai novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes samazināšanai un novēršanai, kā arī lai nodrošinātu sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu plānošanas dokumenta izstrādāšanas procesā [LV likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants].

Vides pārskats – atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā (turpmāk – plānošanas dokumenti), vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu [LV likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants].

IEVADS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra (turpmāk tekstā SIVN) veikta saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) 2021. gada 12.oktobra lēmumu nr. 4-02/91 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Vides pārskats ir sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Jaunizveidojamā Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2022.– 2046. gadam (turpmāk – Stratēģija) un Jaunizveidojamā Limbažu novada attīstības programmai 2022.–2028. gadam (turpmāk – Attīstības programma).

Plānošanas dokumentu izstrādātājs - SIA „Ķemers Business and Law Company”, plānošanas dokumentu izstrādes pasūtītājs ir Limbažu novada pašvaldība. Plānošanas dokumentu stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu veica un Vides pārskatu sagatavoja SIA “55M” pēc „Ķemers Business and Law Company” pasūtījuma. SIVN veikts, balstoties uz LV likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un LV MK 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

1.Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.– 2046. gadam ir ilgtermiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. Limbažu novada attīstības programma 2022. – 2028. gadam ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes, kas nosaka pasākumu kopumu pašvaldības ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai. Novada Stratēģija un Attīstības programma, vērtējot to kopējā politikas plānošanas kontekstā, ir vietēja līmeņa politikas un attīstības plānošanas dokumenti, kam ir nozīmīga loma kopējā novada un arī reģiona attīstībā.

2.Attīstības programmā piedāvātie rīcības risinājumi nākotnē dos pozitīvu ieguldījumu kopējā novada attīstībā, vienlaikus pamazām novēršot esošās vides problēmas, uzlabojot tehnisko infrastruktūru, sociālekonomisko situāciju un veicinot vispārējā dzīves līmeņa celšanu. Plānošanas dokumentos ticis meklēts kompromiss starp novada ekonomisko izaugsmi, vides kvalitātes saglabāšanas un aizsardzības prasībām un iedzīvotāju vispārējā dzīves līmeņa paaugstināšanu.

3.Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk tekstā – SIVN) ietver vides pārskata projekta sagatavošanu, apspriešanu, sabiedrības iesaistīšanu vides pārskata apspriešanā, vides pārskata gala redakcijas sagatavošanu un konsultāciju veikšanu, rekomendāciju sniegšanu plānošanas dokumenta sagatavošanai.

4.SIVN veikts plānošanas dokumentu izstrādes laikā ar mērķi, novērtēt šo plānošanas dokumentu īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un tajos ietvertos pasākumus iespējamās ietekmes mazināšanai. Vides pārskatā ir iekļauta informācija un veikta pieejamo datu analīze atbilstoši prasībām un detalizācijas līmenim, ko nosaka normatīvie akti un kompetentās institūcijas vides aizsardzības jomā. Vides pārskatā ir analizēts esošais vides stāvoklis Jaunizveidotā Limbažu novada teritorijā, šobrīd aktuālākās vides problēmas, kā arī plānošanas dokumentu nozīme esošo vides problēmu risināšanā un kopējā vides kvalitātes paaugstināšanas veicināšanā. Sagatavotais vides pārskats ir plānošanas dokumentu - Jaunizveidojamā Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.– 2046. gadam un Jaunizveidojamā Limbažu novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam sastāvdaļa.

Plānošanas dokumentu analīze parādīja, ka piedāvātie risinājumi nākotnē var dot pozitīvu ieguldījumu novada attīstībā. Plānošanas dokumentā ir meklēts kompromiss starp novada ekonomisko izaugsmi un izvirzītajiem attīstības stratēģiskiem mērķiem, dabas vērtībām un vides aizsardzības prasībām.

1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PAMATNOSTĀDNES UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Jaunizveidotā Limbažu novada attīstību nosaka līdz šim izstrādātie stratēģiskie un telpiskie plānošanas dokumenti (1.tabula).

1.tabula. Limbažu novada attīstības plānošanas dokumenti

Teritoriālā vienība	Dokuments
Limbažu novads	Limbažu novada Attīstības programma 2017.-2023.gadam.
	Limbažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2030.gadam.
	Salacgrīvas novada attīstības programma 2015.–2021.gadam.
	Salacgrīvas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2038.gadam.
	Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2030.gadam.
	Alojas novada attīstības programma 2013.–2019.gadam.

1.1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IZSTRĀDES GALVENIE MĒRĶI UN PAMATPRINCIPI

Plānošanas dokumenta mērķis:

Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2046.gadam ir novada ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva [1].

Stratēģija ir vadlīnijas Limbažu novada attīstības programmas, nozaru plānošanas dokumentu, teritorijas plānojuma un lokālplānojumu izstrādei.

Stratēģijas izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Limbažu novada domes sēdes 2021. gada 22. aprīļa lēmumu - protokols Nr. 8, 19. § „Par jaunizveidojamā Limbažu novada Ilgtermiņa attīstības stratēģijas 2022.-2046. gadam izstrādes uzsākšanu”.

Tajā ir noteiktas galvenās novada vērtības, definēta vīzija, stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa attīstības prioritātes un telpiskā perspektīva. Limbažu novada vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentā – Attīstības programmā, atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem noteiktas vidēja termiņa attīstības prioritātes, rīcību virzieni, uzdevumi un rīcības šo uzdevumu izpildei.

Atbilstoši Darba uzdevumam Stratēģijas izstrādei noteikti uzdevumi, tostarp Stratēģijā ietvert šādas sadaļas:

- Pašvaldības raksturojums, kurā tiek apkopota informācija par novadu, iedzīvotājiem, saistību ar apkārtējām teritorijām, veidojot novada vizītkarti, portretu, akcentējot vietu un lomu reģionālajā līmenī, izceļot novada unikalitāti;
- Pašreizējās situācijas raksturojums, (SVID analīze, problēmas, tendences un prognozes), ietverot ekonomiskos, sociālos, vides, esošās apdzīvotības

struktūras, pakalpojumu un sasniedzamības analīzi, noformējot to atsevišķā sējumā;

- Stratēģiskā daļa, kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums/vīzija, stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes, izceļot identitāti;
- Telpiskās attīstības perspektīva – aprakstīt un grafiski attēlot, pamatojot teritorijas perspektīvo telpisko struktūru, teritorijas specializāciju un attīstības perspektīvu, kuras ietvaros izstrādātas vadlīnijas – pamatprincipi teritorijas plānošanā un attīstībā. Ietvert galvenās funkcionālās telpas un nozīmīgākos telpiskās struktūras elementus un to ilgtermiņa izmaiņas:
- ✓ Apdzīvojuma struktūras, attīstības un robežu izvērtējums, pamatojumi un priekšlikumi attīstības centru izvietojumam, ja ir nepieciešams mainīt;
- ✓ Dabas teritoriju telpisko struktūru;
- ✓ Galvenos transporta koridorus un infrastruktūru, kā arī maģistrālos inženierkomunikāciju tīklus un objektus;
- ✓ Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas u.c. īpašās teritorijas;
- ✓ Publiskās ūdenstilpes un to attīstību;
- ✓ Prioritāri attīstāmās teritorijas;
- ✓ Citas jaunizveidojamā Limbažu novada pašvaldības ilgtermiņa attīstībai nozīmīgās telpas un struktūras elementus.

Limbažu novada (LN) Integrētā Attīstības programma 2022.-2028.gadam (AP2028) ir novada vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments.[2] Attīstības programmā ietverts Limbažu novada attīstības redzējums līdz 2028. gadam – vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums LN Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022.-2046. gadam doto stratēģisko uzstādījumu īstenošanai.

Attīstības programmas mērķis ir noteikt jaunizveidotā Limbažu novada vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopumu pašvaldības ilgtermiņa stratēģisko mērķu un noteikto ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.

Atbilstoši Darba uzdevumam (apstiprināts ar Limbažu novada domes 2021. gada 22. aprīļa lēmumu (protokols Nr. 8, 20.§) “*Par jaunizveidojamā Limbažu novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrādes uzsākšanu*”) Attīstības programmas izstrādei cita starpā noteikti šādi uzdevumi:

- Izvērtēt un saskaņot Limbažu, Alojas un Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijās noteiktās ilgtermiņa vīzijas, stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa prioritātes un vidēja termiņa prioritātes;
- Definēt jaunizveidojamā Limbažu novada vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus, attīstības virzienus un rīcību kopumu, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus to īstenošanai;
- Izvērtēt un ņemt vērā Vidzemes plānošanas reģiona, esošo Limbažu, Alojas un Salacgrīvas novadu, kā arī pašvaldību, ar kurām robežojas jaunizveidojamais Limbažu novads, spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus;
- Izstrādājot Attīstības programmu, apzināt un ņemt vērā iepriekš izstrādātajos novadu plānošanas dokumentos jau iepļānotos un uzsāktos projektus;

- Nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību Attīstības programmas izstrādē, veicot iedzīvotāju anketēšanu, iesaistot darba grupās un sabiedriskajās apspriedēs, atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumos Nr. 970 “*Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā*” noteiktajam.

Stratēģija un AP2028 – šie plānošanas dokumenti sagatavoti, balstoties uz Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programmu 2021. – 2027. gadam (1. redakcijas projekts). Lai nodrošinātu plānošanas pēctecību, AP2028 izvērtēti līdz 2021. gada 1. jūlijam pastāvošo pašvaldību dokumenti: Limbažu novada attīstības programma (2017.–2023.), Salacgrīvas novada attīstības programma (2015.–2021.) un Alojas novada attīstības programma (2013.–2019.).

Novada Stratēģijā līdz 2047.gadam definēta novada vīzija:

Stratēģijā un Attīstības programmā AP2028.gadam noteikti četri stratēģiski mērķi (SM), kas virzīs pozitīvas pārmaiņas novadā:

SM1	SM2	SM3	SM4
Izglītots, radošs, inovatīvs, sabiedriski aktīvs un vesels iedzīvotājs (cilvēki)	Uzņēmējdarbību veicinoša vide (ekonomika)	Vides ilgtspējīga attīstība (dzīves vide)	Iekļaujoša un efektīva pārvaldība

Lai sasniegtu izvirzītos stratēģiskos mērķus, laika periodā līdz 2046.gadam novads izvirza 4 ilgtermiņa prioritātes (IP), kas vērstas uz cilvēkresursu attīstību un dzīves kvalitātes paaugstināšanu, uzņēmējdarbības attīstību, dabas kapitāla ilgtspējīgu apsaimniekošanu, efektīvu mobilitāti un sabiedrības pašiniciatīvas stiprināšanu.

Vidēja termiņa prioritātes (VTP) ir:

- kvalitatīvi publiskie pakalpojumi,
- atbalsts uzņēmējdarbībai un attālinātam darbam,
- kvalitatīva infrastruktūra, atbildīga dabas resursu saglabāšana un izmantošana,
- sabiedrības pārvaldes pieejamība un atklātība.

Vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai noteikti rīcību virzieni (RV).

Limbažu novada stratēģiskie mērķi (ilgtermiņa un vidēja termiņa), prioritātes un rīcību virzieni apkopoti 1.att.

STRATĒGISCIE MĒRĶI	SM1 Izglītots, radošs, inovatīvs, sabiedriski aktīvs un veselīgs iedzīvotājs (cilvēki)	SM2 Uzņēmējdarbību veicinoša vide (ekonomika)	SM3 Vides ilgtspējīga attīstība (dzīves vide)	SM4 Iekļaujoša un efektīva pārvaldība
ILGTERMIŅA PRIORITĀTES (2046.GADS)	IP1 Cilvēkresursu attīstība un dzīves kvalitātes paaugstināšana	IP2 Uzņēmējdarbības attīstība	IP3 Daba, ilgtspējīga apsaimniekošana, mobilitāte	IP4 Sabiedrības pašiniciatīvas stiprināšana
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (2028.G)	VTP1 Kvalitatīvi publiskie pakalpojumi	VTP2 Atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai	VTP3 Kvalitatīva infrastruktūra un atbildīga dabas resursu izmantošana un saglabāšana	VTP4 Pieejamība un atklātība
RĪCĪBAS VIRZIENI	RV1 Izglītība un sports RV2 Kultūra un kultūrvēsturiskais mantojums RV3 Sociālā un veselības aprūpe	RV1 Uzņēmējdarbība un attālinātais darbs RV2 Tūrisms un viesmīlība RV3 Pašvaldības pakalpojumi un atbalsta pasākumi uzņēmējiem RV4 Ostu un piekrastes attīstība	RV1 Inženiertehniskā infrastruktūra un komunālā saimniecība RV2 Vides aizsardzība RV3 Mājokļu attīstība RV4 Mobilitāte RV5 Energoefektīva apsaimniekošana	RV1 Pārvaldība un sadarbība RV2 Novada zīmols un pašvaldības marketinga RV3 Sabiedrības drošība

1.att.Stratēģiskā matrica.

Limbažu novada iedzīvotājus skar valstij kopumā raksturīgie procesi – iedzīvotāju skaita samazināšanās, sabiedrības noslāņošanās, novecošana, nevienlīdzīga novada apdzīvotības attīstība. Limbažu novada Stratēģijas pirmais mērķis nosaka cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanu, veicinot izglītības, veselības aprūpes un sociālās drošības uzlabošanu, aicinot iedzīvotājus sadarboties, kopīgi uzlabot dzīves vidi, tās kvalitāti, izvēloties videi draudzīgāku mobilitāti, veidot dzīves telpu, nekaitējot dabas videi.

Sociālpolitiskie procesi Pasaulē izraisa nepieciešamību stiprināt novada ekonomikas patstāvību it īpaši enerģētikas sektorā, padarot to gudrāku, ilgtspējīgāku un konkurētspējīgāku. Klimata pārmaiņas, dabas vērtību un dabisko ekosistēmu servisa sarukums kritiski ietekmēs novada ekonomikas konkurētspēju, dzīves kvalitāti un izaugsmes iespējas. Dominējošās ekonomikas sistēmas veicina nevienlīdzību, tādēļ nepieciešama industrijas pakāpeniska transformācija par labu dabas kapitāla un cilvēkresursu saglabāšanai. Kā Stratēģijas otrais mērķis izvirzīts tautsaimniecības attīstība un uzņēmējdarbības veicināšana, mainot saimniekošanas modeļus. Mērķa sasniegšanā liela loma paredzēta gan izglītībai, gan savstarpēji atbalstošas uzņēmējdarbības vides veidošanai starp uzņēmējiem, pētniecības institūcijām un pašvaldību.

Dabas kapitāls ir un būs pamats novada ekonomikai un labklājībai – vides resursi ir kritiski svarīgi Limbažu novada izaugsmei. Klimata pārmaiņas, dabas resursu pārekspluatācija ekosistēmu servisa nodrošinājuma mazināšanās un nevienmērīga resursu pieejamība apdraud novada konkurētspēju un dzīves kvalitāti. Tādēļ trešais novada Stratēģijas mērķis nosaka ilgtspējīgu dabas ekosistēmu, vides resursu saglabāšanu un gudru apsaimniekošanu. Publiskās apspriešanas laikā tiks diskutēts par izvirzītajiem mērķiem un rīcībām, tai skaitā - atbildīgāka dabas resursu izmantošana, saimniekošanas paradumu maiņa, gudrāka un ilgtspējīgāka vides publiskās un privātās infrastruktūras attīstība un pārvalde, ciešāka sadarbība saglabājot, uzturot un apsaimniekojot kultūras un dabas mantojumu, veicinot tā ilgtspējīgu, efektīvu izmantošanu tūrismā.

Papildus tiks piedāvāts īstenot risinājumus, kas veicina novada, it sevišķi jūras piekrastes dabas kapitāla un ainavas pārdomātu izmantošanu, kā arī attīstīt daudzveidīgu kultūras vidi, dodot iespēju ikvienam piedalīties kultūras un mākslu procesos, to baudīt un pilnveidoties.

Labāka dažādu sektoru/nozaru sadarbība, pilsētu, ciematu, lauku iedzīvotāju un uzņēmumu sadarbība - teritoriālu partnerību veidošana, kopēju zināšanu bāzes attīstība, kopīgu projektu īstenošana un darbību koordinācija ir objektīvi nepieciešamie priekšnoteikumi novada stratēģisko mērķu sasniegšanai. Izvirzītā stratēģiskā mērķa – labas pārvaldības attīstība, veicinot sadarbību un stipras organizācijas, sasniegšanai Limbažu novadam ir noteiktas četras horizontālas prioritātes, kas palīdz nodrošināt saskaņotību starp virzieniem un prioritātēm, lai centieni, kuru mērķis ir, piemēram, mobilitātes problēmu risināšana, neradītu nevajadzīgu ietekmi uz vidi vai klimatu. Vidējā termiņa horizontālās prioritātes ir kvalitatīvi publiskie pakalpojumi, atbalsts uzņēmējdarbībai un attālinātam darbam, kvalitatīva infrastruktūra, atbildīga dabas resursu saglabāšana un izmantošana, sabiedrības pārvaldes pieejamība un atklātība.

Kā būtisks virziens visās prioritātēs un rīcībās ir veicināt klimatneitralitāti un oglekļa emisiju samazināšanu ne tikai vārdos, bet ikdienas lēmumos un rīcībās, kā arī spēju novērtēt visu līmeņu pārvaldības institūciju un komersantu lēmumu ietekmi uz klimatu.

1.2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Plānošanas dokuments izstrādāts, ievērojot spēkā esošo normatīvo aktu prasības. Izstrādes gaitā ņemti vērā augstāka plānošanas līmeņa plānošanas dokumenti Jaunizveidotajam Limbažu novadam, nacionālās programmas un nozaru plāni.

Nacionālā līmeņa plānošanas dokumenti

Plānošanas dokuments izstrādāts saskaņā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam un Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021.-2027.gadam.

Reģiona līmeņa plānošanas dokumenti

Plānošanas dokumentā ņemti vērā Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014.-2030.gadam, Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programmā 2021.-2027.gadam (1.red.) noteiktie stratēģiskie principi.

Plānošanas dokuments izstrādāts saskaņā ar:

- LV Reģionālās attīstības likumu (21.03.2002., ar grozījumiem līdz 26.05.2016.),
- LV Attīstības plānošanas sistēmas likumu (08.05.2008., ar grozījumiem līdz 06.11.2013.),
- Teritorijas attīstības plānošanas likumu (13.10.2011., ar grozījumiem līdz 18.02.2021.),
- MK 25.08.2009. noteikumiem Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”, ar grozījumiem līdz 30.04.2013.,
- MK 02.12.2014. noteikumiem Nr.737 “Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”, ar grozījumiem līdz 07.09.2021.,
- MK 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, ar grozījumiem līdz 27.05.2021.

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS

2.1. SIVN PROCESS UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekts ir sagatavots saskaņā ar LV likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (14.10.1998., ar grozījumiem līdz 21.05.2020) [3] un LV MK noteikumiem nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" (23.03.2004., ar grozījumiem līdz 20.04.2021) [4].

Darba gaitā ir:

a) veikta informācijas un datu vākšana un apkopošana par:

- iepriekš veiktajiem plānojumiem jaunizveidotajā Limbažu novadā iekļauto novadu un pagastu teritorijām un to SIVN vides pārskatiem,
- jaunizveidotā Limbažu novada teritorijas vides kvalitāti, resursiem un dabas vērtībām.

b) veiktas konsultācijas ar attiecīgām valsts institūcijām par plānošanas dokumenta iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību un SIVN nepieciešamību.

Vides pārskata projekta sagatavošanai ir izmantota:

- Limbažu novada pašvaldības un pašvaldības iestāžu rīcībā esošā informācija;
- Limbažu novada attīstības programma 2017.-2023. gadam un Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam;
- Salacgrīvas novada attīstības programma 2015.-2021. gadam un Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2038. gadam;
- Alojas novada attīstības programma 2013.–2019. gadam un Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam;
- Publiski pieejamā informācija un pētījumu rezultāti par vides stāvokli novadā, pagastā, izpētes teritorijā un tās apkārtnē;
- Pieejamie informāciju avoti un datu bāzes, t.sk. VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” dati.

Esošās situācijas sadaļas sagatavošanā ir apskatīti un analizēti līdz šim novada teritorijā spēkā esošie plānošanas dokumenti (skat. 1.tabulu). SIVN tika veikts, aptverot likumdošanā noteiktās nozares, kurām izvirzīta stratēģiskā novērtējuma prasība - lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības, enerģētikas, rūpniecības, transporta, atkritumu apsaimniekošanas, ūdens resursu apsaimniekošanas, tūrisma, derīgo izrakteņu ieguves jomām. SIVN uzmanība pievērsta darbībām, kas var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000). Novada plānošanas dokumentos iekļauto darbību ietekme uz vidi tika izvērtēta pielāgoti NAP2027 SIVN vērtēšanas skalai, katrai darbībai paredzot trīs attīstības scenārijus jeb rīcības: nulles scenārijs, kas paredz situāciju, kurā nekādas rīcības neseko (attiecīgi – pieņemot, ka plānošanas dokumenti netiek īstenoti); daļējas rīcības rezultāts (pieņemot, ka tiek realizēta daļa no plānotā) un pilnībā realizēta rīcība (darbības atbilst plānošanas dokumentos plānotajām rīcībām).

Katra plānošanas dokumentos noteiktās rīcības ietekme uz vidi tika novērtēta pēc sekojošiem kritērijiem ietekmju vērtējumu skalā:

- pozitīva būtiska ietekme (nodrošinās vides mērķu sasniegšanu, vides kvalitātes normatīvu nodrošināšanu)

- pozitīva ietekme (ietekmes būtiskumu nevar novērtēt, ietekme ir neviennozīmīga)
- nebūtiska ietekme (ietekmes nav, vai ietekme nav nosakāma)
- negatīva ietekme (ietekmes būtiskumu nevar novērtēt, ietekme ir neviennozīmīga)
- negatīva būtiska ietekme (nenodrošinās, apgrūtinās vides mērķu sasniegšanu, vides kvalitātes normatīvu nodrošināšanu, pasliktinās esošo situāciju).

Par Vides pārskata izstrādi ir notikušas konsultācijas ar valsts iestādēm par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību. Vides pārskata projekta izstrādē ir izmantoti šādi vides politikas veidošanas un ieviešanas pamatprincipi:

Alternatīvu izvērtēšanas princips – nepieciešams izvērtēt kā plānošanas dokumentā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas ietekmēs vides apstākļus un to kvalitāti.

Atklātības princips – SIVN ir atklāts process, kas paredz interešu grupu un institūciju iesaisti, iedzīvotāju informēšanu, organizējot sabiedrisko apspriešanu un publicējot iegūtos rezultātus un secinājumus, kā arī, izvērtējot un iekļaujot iedzīvotāju un citu interesentu priekšlikumus Vides pārskata dokumentā vai rekomendējot plānošanas dokumenta izstrādātājiem veikt kvalitatīvākas izmaiņas vai precizējumus plānošanas dokumentā.

Ilgspējības princips – esošajām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, kā arī dabas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, kas jāņem vērā, plānojot tuvāko attīstību un realizējot attīstības projektus.

Integrācijas princips – SIVN procedūra tika uzsākta paralēli plānošanas dokumenta izstrādei. Šis princips nodrošina vides prioritāšu integrēšanu plānošanas dokumentā un ļauj izvairīties no konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kurām no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi.

Piesardzības princips – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kas var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību.

Starpaaudžu taisnīgums – pašreizējai paaudzei ir jā saglabā vai jāvairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties.

Atbilstoši VPVB prasībām (1.pielikums), Vides pārskata projekts kopā ar plānošanas dokumentu redakciju tiks nosūtīts šādām institūcijām komentāru un priekšlikumu sniegšanai:

- Valsts Vides dienesta Vidzemes reģionālajai vides pārvaldei,
- Dabas aizsardzības pārvaldei (Vidzemes reģionālai administrācijai),
- Veselības inspekcijai.

2.2. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

Vides pārskata sabiedriskā apspriešana tiks organizēta vienlaikus ar Jaunizveidotā Limbažu novada plānošanas dokumentu (Stratēģija un Attīstības programmas) 1.redakcijas sabiedriskās (publiskās) apspriešanas sanākumi, bet pats sabiedriskās

apspriešanas process notiks paralēli kā atsevišķa procedūra atbilstoši likumdošanas prasībām. Plānošanas dokumentu redakcijas un Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana norisināsies neklātienē formā laika posmā no 2021.gadanovembra līdz ...decembrim. Paziņojums par Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu, t.sk. sabiedriskās apspriešanas sanākumi, tiks publicēts Limbažu novada pašvaldības informatīvajā izdevumā „Limbažu Novada Ziņas” un ievietots Limbažu novada pašvaldības mājaslapā www.limbazi.lv, kā arī VPVB mājaslapā www.vpvb.gov.lv. Sabiedrība ar Vides pārskata projektu un plānošanas dokumenta redakciju varēs iepazīties Limbažu novada pašvaldības mājaslapā www.limbazi.lv un domes administrācijā Rīgas ielā 16, Limbažos, Limbažu novadā.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksme notiks neklātienē formā 2021. gada novembrī plkst. ...

Pēc sabiedriskās apspriešanas Vides pārskats tiks papildināts atbilstoši saņemtajiem atzinumiem un komentāriem uz iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā atzinuma saņemšanai.

3. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS UN ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRKI

Ilgtspējīgas attīstības jēdziens definēts Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojumā „Mūsu kopējā nākotne” (saukts arī par Bruntlandes komisijas ziņojumu, 1987.). Ilgtspējīga attīstība tiek skaidrota kā „attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamajai paaudzei vajadzību apmierināšanai”. To raksturo trīs savstarpēji saistītas dimensijas: vides, ekonomiskā, sociālā. Tas nozīmē, ka stingras vides aizsardzības prasības un augsti ekonomiskie rādītāji nav pretrunā viens otram un, ka ekonomiskā attīstība nedrīkst notikt uz vides jautājumu rēķina.

Galvenie starptautiskie vides aizsardzības mērķi un principi ir noteikti ANO Riodežaneiro deklarācijā „Par vidi un attīstību” (1992.) un citos starptautiskos līgumos, kā arī nacionālajā likumdošanā – „Vides aizsardzības likumā” (2006.) [5]. ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir viens no būtiskākajiem ES stratēģiskajiem plānošanas dokumentiem, kas nosaka ES virzību uz ilgtspējīgu attīstību.

Starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā ir ietverti starpvalstu konvencijās un Eiropas Kopienas direktīvās. Latvija ir ratificējusi virkni Starptautisku konvenciju, tādējādi apņēmoties dot savu ieguldījumu šajos dokumentos nosprausto mērķu īstenošanai. Uz plānojuma dokumentu ir attiecināmi sekojošu konvenciju mērķi:

Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību (Helsinku konvencija) [6].

Helsinku konvencijas mērķis ir samazināt, aizkavēt un novērst Baltijas jūras vides piesārņošanu, sekmēt Baltijas jūras vides atveseļošanu un tās ekoloģiskā līdzsvara uzturēšanu. Konvencijas dalībvalstis apņēmušās veikt drošības pasākumus, ja būs pamats domāt, ka tieši vai netieši jūras vidē nokļūstošās vielas vai enerģija var radīt draudus cilvēka veselībai, kaitēt dzīvajiem resursiem un jūras ekosistēmām, mazināt rekreatīvo vērtību vai traucēt citu likumīgu jūras izmantošanu, pat ja nav neapgāzamu pierādījumu cēloņsakarībai starp izmešiem un šīm parādībām. Tādēļ tās sekmēs videi labvēlīgāko pieeju un labāko pieejamo tehnoloģiju, kā arī principa "piesārņotājs maksā" piemērošanu. Konvencijas mērķu īstenošanai nodibināta Baltijas jūras vides aizsardzības komisija - Helsinku Komisija (HELCOM), kuras dalībvalstis ir Dānija, Igaunija, Eiropas Ekonomiskā Kopiena, Somija, Vācija, Latvija, Lietuva, Krievija, Polija un Zviedrija un ir izstrādātas HELCOM rekomendācijas u.c. ieteikuma rakstura dokumenti.

Konvencijas par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību (Bernes konvencija, 1979.) [7].

Konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un arī veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Katrai dalībvalstij ir jāveic pasākumi, lai uzlabotu nacionālo politiku savvaļas floras, faunas un dabisko dzīvotņu aizsardzībai īpaši pievēršoties apdraudētajām un izzūdošajām sugām, sevišķi endēmiskajām, apdraudētajām dzīvotnēm, saskaņā ar šīs Konvencijas nosacījumiem. Tas nozīmē, ka līdz ar šo katra dalībvalsts uzņemas pievērst uzmanību savvaļas floras un faunas saglabāšanai savas plānošanas un attīstības politikā un pasākumos pret piesārņošanu. Minētās Konvencijas prasību izpildē Latvijā nozīmīga vieta ir Limbažu

novadam, kura teritorijā atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas ir bagātas ar retiem augiem un putniem.

Konvencijas par starptautiskās nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi (Ramsāres konvencija, 1971.) [8].

Konvencijas mērķis ir aizsargāt mitrājus. Tās izpratnē mitrāji ir platības ar purviem, dumbrājiem vai ūdeņiem, kuri var būt dabiski vai mākslīgi veidojušies, pastāvīgi vai īslaicīgi. Mitrāju aizsardzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu piemērotu dzīves vidi ūdensputniem

Konvencijas par bioloģisko daudzveidību (Riodežaneiro konvencijas, 1992.) [9].

Konvencijas mērķi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu. Valstīm saskaņā ar Apvienoto Nāciju Hartu un starptautisko tiesību principiem ir suverēnas tiesības izmantot savus resursus savas vides politikas ietvaros un pienākums gādāt par to, lai darbība to jurisdikcijas un kontroles zonā neradītu kaitējumu videi citās valstīs vai teritorijās ārpus to valstiskās jurisdikcijas.

Katrai dalībvalstij iespēju un vajadzību robežās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un dzīvās dabas ilgtspējīgas izmantošanas mērķis ir jāiekļauj atbilstošos nozaru un starpnozaru plānos, programmās un politikā. Tas nozīmē, ka šādam mērķis ir jābūt arī gan Limbažu novada teritorijas attīstības pamatā, gan jāievēro plānošanas dokumenta izstrādē.

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību (UNESCO konvencija) [10]

Konvencija nosaka, ka katrai tās dalībvalstij ir pienākums nodrošināt kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ tām jādara viss, kas ir to spēkos, gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

ES ir izstrādātas Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEC „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” (Biotopu direktīva) un Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEC „Par savvaļas putnu aizsardzību”. 92/43/EEC direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskos biotopus un savvaļas faunu un floru ES esošo dalībvalstu teritorijā. 79/409/EEC direktīvas mērķis ir visu ES dalībvalstu teritoriju apdzīvojošo savvaļas putnu sugu ilgtermiņa aizsardzība un saglabāšana. Abās direktīvās noteiktās prasības putnu un biotopu aizsardzībā Latvijā ir nostiprinātas ar Latvijā pašreiz spēkā esošajiem dabas aizsardzības tiesību aktiem un tajos noteiktajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem gan attiecībā uz privāto zemes īpašnieku, gan pašvaldību, gan valsti kā zemes īpašnieku.

Uz Limbažu novada attīstību kopumā un tā plānošanas dokumentiem ir attiecināmi vairāki starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, kas saistīti ar ilgtspējīgu attīstību. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti Eiropas 6.Vides aizsardzības rīcības programmā „Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle”.

Uz plānošanas dokumentu īstenošanu ir attiecināmi šādi šīs rīcības programmas mērķi:

- ✓ Klimata izmaiņu jomā – stabilizēt siltumnīcas efekta gāzu koncentrāciju atmosfērā līmenī, kas neizraisa klimata izmaiņas.

- ✓ Dabas un bioloģiskā daudzveidības jomā – aizsargāt un atjaunot dabiskās ekosistēmas un apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos Eiropas un globālā mērogā.
- ✓ Vides, veselības un dzīves kvalitātes jomā – sasniegt tādu vides kvalitāti, ka cilvēka radītais piesārņojums, tai skaitā, dažādi starojumi, nepalielina ietekmi vai risku sabiedrības veselībai.
- ✓ Dabas resursu un atkritumu jomā – nodrošināt, ka atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu patēriņš nerada papildus slodzi videi, un panākt, ka ekonomisko izaugsmi nosaka nevis resursu izmantošanas, bet gan izmantošanas efektivitātes pieaugums.

Valsts vides politikas mērķi ir definēti Vides politikas pamatnostādņēs 2021.-2027. gadam, kas apstiprinātas ar Ministru kabineta 2014. gada 26. marta rīkojumu Nr.130 [11]. Vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli. Uz Limbažu novada attīstību, kā arī uz plānošanas dokumentu īstenošanu ir attiecināmi šādi vides politikas mērķi:

- ✓ Saistībā ar gaisa kvalitāti - nodrošināt gaisa kvalitāti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.
- ✓ Saistībā ar ūdens kvalitāti - nodrošināt normatīvo aktu prasībām atbilstošu ūdens kvalitāti, tai skaitā, notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti.
- ✓ Zemes izmantošanas un atkritumu apsaimniekošanas jomā - nodrošināt zemes resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot ilgtspējīga patēriņa un ražošanas principa īstenošanu.
- ✓ Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai - nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību.
- ✓ Klimata pārmaiņu jomā - nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu novēršanā, nodrošinot vides aizsardzības un ekonomisko interešu līdzsvarotību.

Tā kā plānošanas dokumentu teritorijā atrodas ĪADT, tad jāņem vērā arī Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā (apstiprināta MK 2000.gada 16.maijā, protokols Nr.23, 22§) [12]. noteiktos mērķus:

- ✓ saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidības,
- ✓ saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību,
- ✓ saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību,
- ✓ veicināt tradicionālas ainavas struktūras saglabāšanos,
- ✓ nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Izstrādājot Attīstības programmu un Stratēģiju jaunizveidotajam Limbažu novadam, ir jārada kompromiss starp teritorijas ekonomisko izaugsmi, sociālā taisnīguma un dabas aizsardzības prasību ievērošanu, ņemot vērā arī ĪADT dabas aizsardzības plānus, kā arī to individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam [13]. nosaka ilgtspējīgas attīstības virzienus, tai skaitā, ūdens aizsardzībai, klimata pārmaiņu un ozona slāņa aizsardzībai, dabas resursu izmantošanai, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un atkritumu apsaimniekošanai.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (LIAS) jeb „Latvija 2030” ir hierarhiski augstākais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments. Tajā izvirzīti valsts ilgtermiņa attīstības mērķi, prioritātes un rīcības virzieni, kas īstenojami, realizējot pakārtotās nozaru un teritoriju attīstības politikas. Līdz ar to visi attīstības plānošanas dokumenti jāveido saskaņā ar LIAS noteiktajiem virzieniem un prioritātēm. Stratēģijā iekļauta Telpiskās attīstības perspektīva, kurā iezīmēts integrēts skatījums valsts teritorijas līdzsvarotai un ilgtspējīgai attīstībai, lai Latvijas galvenās vērtības, resursi un priekšrocības tiktu izmantotas visefektīvākajā veidā.

Ilgspējīgas attīstības stratēģija nosaka to, ka Ilgtspējīga ekonomiskā izaugsme un tehnoloģiskā attīstība paredz pāreju no fosilās enerģijas un autotransporta ietilpīgas ekonomikas uz atjaunojamu enerģijas avotu, dažādotu transporta risinājumu un otrreiz pārstrādājumu materiālu balstītu ekonomiku.

Plānošanas dokumenta izstrāde ir balstīta arī uz tautsaimniecības nozaru (piemēram, rūpniecības, transporta, lauksaimniecības u.c.) stratēģiskiem plāniem, kas saistoši arī Limbažu novadam. Turpmāk uzskaitīti to jomu mērķi, kuras uzskatāmas par prioritārām Limbažu novadā. Limbažu novadā meži aizņem 135760,3 ha jeb 56% no novada kopplatības. Lielu daļu aizņem purvi – 11147,08 ha, jeb 5%.

Ūdeņu kvalitātes politikas mērķi, kas varētu tikt attiecināti uz Limbažu novadu un plānošanas dokumenta teritoriju, ir sekojoši:

- ✓ Uzlabot pazemes un virszemes ūdeņu kvalitāti, novērst to tālāku piesārņošanu un pakāpeniski samazināt esošo piesārņojumu.
- ✓ Veicināt ilgtspējīgu un racionālu ūdens lietošanu, īpašu uzmanību pievēršot pazemes ūdens resursu saglabāšanai un eutrofikācijas apdraudētiem ezeriem un ūdenstecēm.
- ✓ Aizsargāt ūdens ekosistēmas, kā arī no ūdens atkarīgās sauszemes ekosistēmas un mitrājus.
- ✓ Nodrošināt aizsardzību pret plūdiem un sausumu.
- ✓ Nodrošināt dzeramā ūdens atbilstību kvalitātes normatīviem.

Piesārņoto vietu izpētes un sanācijas politikas mērķi ir sekojoši:

- ✓ Novērst vai mazināt iepriekšējas saimnieciskās darbības rezultātā radušos piesārņojumu un tā kaitīgo ietekmi uz cilvēku veselību, īpašumu, vidi un bioloģisko daudzveidību.
- ✓ Panākt augsnes, grunts, pazemes un virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu piesārņotajās vietās.
- ✓ Nepieļaut piesārņoto vietu bīstamo vielu iekļūšanu virszemes un pazemes ūdeņos.
- ✓ Atjaunot un uzlabot vides kvalitāti piesārņotajās vietās.
- ✓ Teritoriju plānošanā ņemt vērā esošo vides piesārņojumu.
- ✓ Noteikt reālo zemes vērtību un atbilstošu nekustamā īpašuma nodokli, ņemot vērā piesārņotības pakāpi.

Limbažu novada teritorijā atrodas ĪADT, t.sk. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts un Aizsargājamās jūras teritorijas.

Bioloģiskās daudzveidības politikas mērķi ir sekojoši:

- ✓ Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabisko struktūru daudzveidību.
- ✓ Saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību.
- ✓ Pilnveidot dabas aizsardzības sistēmu.

Būvniecības nozare ir viena no dinamiskākām nozarēm Latvijas tautsaimniecībā, un arī Limbažu novadā plānota tās attīstība. **Būvniecības** politikas mērķi ir sekojoši:

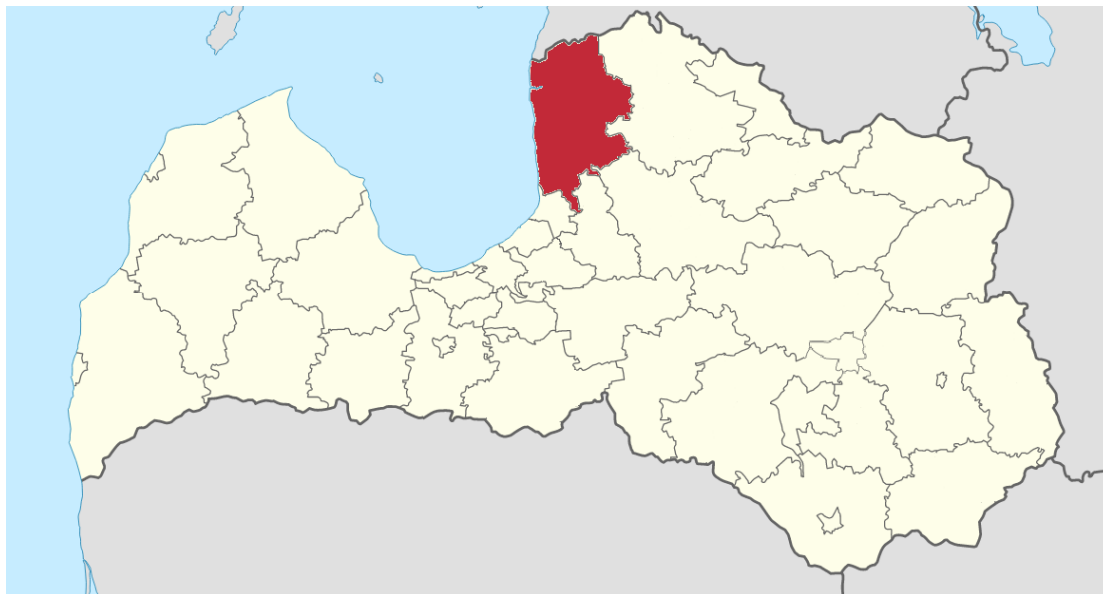
- ✓ Veicināt ilgtspējīgu, dabas un energoresursus taupošu būvniecību un būvmateriālu ražošanu.
- ✓ Sekmēt vietējo un videi draudzīgu būvmateriālu ražošanu un pielietošanu.
- ✓ Saglabāt vēsturisko un tradicionālo apbūvi, kā arī pagarināt būvju un konstrukciju kalpošanas laiku, izmantojot zinātniski pamatotas tehnoloģijas.

Mežsaimniecības politikas mērķi ir sekojoši:

- ✓ Saglabāt meža bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko funkciju kvalitāti klimata un ūdens režīma regulācijā, kā arī augsnes aizsardzībā.
- ✓ Palielināt oglekļa dioksīda piesaisti, atbalstot lauksaimniecībā neizmantoto zemju apmežošanu un veicināt pārdomātus pasākumus mežaudžu produktivitātes paaugstināšanai.
- ✓ Nodrošināt mežu ilgtspējīgu un pareizu apsaimniekošanu un mežu produktivitātes palielināšanu.

4. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

Limbažu novads atrodas Vidzemes ziemeļrietumos, ģeogrāfiski izdevīgā vietā – Vidzemes plānošanas reģionā, 87 km uz ziemeļiem no Rīgas un ziemeļu daļā tas robežojas ar Igaunijas Republiku.

Attēls 1. Limbažu novada novietojums Latvijas teritorijā.

Kopējā novada teritorijas platība ir 2439,3 km². Limbažu novada administratīvais centrs ir Limbažu pilsēta. Limbažu novads robežojas ar Saulkrastu novadu, Valmieras novadu, Cēsu novadu, Siguldas novadu, kā arī ar Igaunijas Republiku.

Novadu veido 14 pagasti – Ainažu pagasts, Alojas pagasts, Braslavas pagasts, Brīvzemnieku pagasts, Katvaru pagasts, Liepupes pagasts, Limbažu pagasts, Pāles pagasts, Salacgrīvas pagasts, Skultes pagasts, Staiceles pagasts, Umurgas pagasts, Vidrižu pagasts un Viļķenes pagasts, kā arī piecas pilsētas - Limbaži, Salacgrīva, Aloja, Ainaži un Staicele.

Līdz administratīvi teritoriālajai reformai Limbažu novads atradās Rīgas plānošanas reģionā, taču sākot ar 01.07.2021 ir daļa no starptautiski konkurētspējīgā Vidzemes plānošanas reģiona.

4.1.ESOŠĀS VIDES STĀVOKLIS

4.1.1. Klimats

Plānošanas teritorija ir Limbažu novads kas atrodas Piejūras zemienes klimatiskajā rajonā, kur raksturīgs garāks bezsala periods, maigākas ziemas ar nestabilu sniega segu un salīdzinoši mazāku nokrišņu daudzumu. Teritorijas un tās apkārtnes klimatiskos apstākļus galvenokārt nosaka Rīgas līča tuvums, savukārt mikroklimatisko apstākļu veidošanā ietekme ir arī Limbažu ezera

mitrājam un atklātajam ūdens virsmām. Vidējā gaisa temperatūra janvārī ir $-4,7^{\circ}\text{C}$, bet ilggadēja vidējā temperatūra jūlijā ir $+16,9^{\circ}\text{C}$. Ziemā valdošie ir dienvidu, dienvidaustrumu vēji (janvārī), bet vasarā ziemeļrietumu, ziemeļu, dienvidu un dienvidrietumu vēji (jūlijā) (LBN 003-01 "Būvklīmatoloģija", 2001) (skat. 5.att.). Ilggadīgais vidējais bezsala periods gaisā ir 145-150 dienas. Gada nokrišņu daudzums ir 600-650 mm gadā (Latvijas ģeogrāfijas atlants, 2005). Pirmās salnas parādās ap 10. oktobrī, bet pēdējās novērojamas ap 10. maiju. Parasti lieguma teritorijā un tās apkārtnē sniega sega izveidojas decembra pēdējā dekādē, bet nokūst ap 20. martu (Latvijas daba, II, 1995). Vidējais maksimālais sniega segas biezums ir 20 cm. Pēdējā desmitgadē sniega sega nav noturīga, vairākkārt nokūst, vai neveidojas vispār, jo samērā bieži ir periodi, kad gaisa temperatūra zem nulles mijas ar strauju temperatūras paaugstināšanos un atkušņiem. Arktisko un jūras atlantisko gaisa masu ietekmē novērojamas krasas laika apstākļu svārstības īsā laika periodā, kā arī nokrišņu daudzuma pieaugums.

4.1.2. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve

Limbažu novada ģeoloģiskais griezum sastāv no kristāliskā pamatklintāja un platformsegas. Lielākajā teritorijas daļā nogulumiežus pārsedz mainīga biezuma kvartāra nogulumu sega. Šaurā piekrastes joslā starp Skulti virzienā uz Svētcietu, kvartāra nogulumu slāņa biezums parasti nepārsniedz 10 m. Paaugstinātajā teritorijas daļā, ko aizņem Limbažu viļņotais līdzenums un Augstrozes paugurvalnis, kvartāra sega pārsvarā ir no 20 – 40 m bieza, un maksimālo biezumu (75 m) sasniedz Pociema grēdā. Tomēr visbiežākā kvartāra nogulumu sega (77 – 199 m) ir Vitrupes – Nabes apraktajā senielejā, kas stiepjas virzienā no Kaijciema uz Lielezeru un Lādes ezeru, tālāk pa Vitrupes ieleju, sasniedzot Rīgas jūras līča krastu pie Svētcietu. Apraktajās ielejās Pāles apkārtnē kvartāra nogulumu biezums sasniedz 108 m.

4.1.3. Zemes izmantošana

56% novada teritorijas aizņem meži, 29% - lauksaimniecībā izmantojamā zeme, 5% - purvi, 3% - ūdeņi, 2% - zeme zem ceļiem, 1% - zeme zem ēkām un pagalmiem, 1% - krūmāji, 2% - pārējās zemes.

Limbažu novada teritorijā ir atrodami tādi ieži kā morēnas mālsmilts, smilšmāls, smilts, grants, māls, kūdra, sapropelis, smilšakmeņi, aleirolīti, dolomīti, dolomītmerģeļi, māli ar ģipša starpslāņiem, kaļķakmeņi un merģeļi. Savukārt iegūti tiek tādi derīgie izrakteņi kā smilts, smilts-grants un kūdra. Smilts un smilts-grants tiek izmantoti būvniecībai, ceļu būvei, uzturēšanai un remontam. Kūdra tiek izmantota lauksaimniecībā. Derīgo izrakteņu apzināto un pieejamo apjomu daudzums mainās pa gadiem, jo notiek saimnieciskā darbība. Atsevišķās atradnēs saimnieciskā darbība notiek neregulāri, daļa atradņu funkcionē salīdzinoši īsu laika periodu, jo pieejamais / atļautais derīgo izrakteņu apjoms tiek izsmelts.

4.1.4. Virszemes ūdeņi

Latvijas ūdens resursi pilnībā ļauj nodrošināt iedzīvotājus ar labas kvalitātes dzeramo ūdeni. Kopumā ir pieaudzis iedzīvotāju īpatsvars, kas saņem nekaitīguma un kvalitātes prasībām atbilstošu dzeramo ūdeni no centralizētās ūdensapgādes sistēmas – no 79 % 2012. gadā līdz 87 % 2018. gadā.

Virszemes ūdeņi, ko veido ezeri, upes, strauti un dīķi, aizņem 7915 ha jeb 3% no kopējās novada teritorijas.

Limbažu novada teritoriju šķērso vairākas ūdensteces:

Limbažu administratīvajā teritorijā – Brasla, Svētupe, Lūdiņupe, Iesala, Urpele, Raudupe, Plānupe, Donaviņa, Vitrupe, Cimeļupe, Reiņupe, Liepupes - Reiņupes kanāls, Tora, Jugla.

Salacgrīvas administratīvajā teritorijā - Salaca, Korge, Īge, Jogla, Ūpsupe, Soģupe, Spaļupe, Stunķupīte, Bauņupīte, Ķirele. Visas upes ietveras Salacas sateces baseinā.

Alojas administratīvajā teritorijā – Paktene, Pērļupe, Karogupīte, Puršēnupe, Zonape, Mellurga, Soģupe, Ūšupīte, Struņķupīte, Ežupīte.

Paaugstinoties gada vidējai gaisa temperatūrai un palielinoties stipru nokrišņu varbūtībai, ir samazinājies pavasara plūdu biežums, bet palielinās vasaras-rudens plūdu risks un rudens/ziemas vējuzplūdu izraisīto plūdu risks [VPR].

Limbažu novada līča piekraste atrodas Rīgas jūras līča mēreni atklātā smilšainā krasta ūdensobjektā (piekrastes ūdensobjekts F). Piekrastes ūdensobjekta F ārējā robeža ir izliekta līnija, kas savieno punktus ar ģeogrāfiskām koordinātām: 57°15.20'; 24°24.10' (krasts pie Inčupes grīvas Saulkrastos), 57°15.45'; 24°22.20', 57°42.00'N; 24°19.40'E, 57°49.50'; 24°18.10; 24°19.35', 57°53.25' un 57°52.50'N; 24°21.10'E (krasts pie Igaunijas robežas). Piekrastes ūdensobjekta F krasta līnijas garums – 73,83 km. Ūdensobjekts F ir piederīgs Gaujas ūdens baseina apgabalam.

Cilvēka darbības rezultātā Baltijas jūrā un Rīgas līcī nonāk prioritārās un bīstamās vielas, tai skaitā dzīvsudrabs. Atsevišķām vielām ir noteiktas vides kvalitātes robežvērtības ūdenī, bet dzīvsudrabam arī biotā – zivju audos. Baltijas jūras piekrastes ūdeņos laika periodā no 2012. līdz 2016. gadam veiktajos dzīvsudraba koncentrācijas novērojumos iegūtie rezultāti variēja no 36 līdz 76 µg/kg uz mitro masu, kas būtiski pārsniedz Direktīvā 2013/39/EU noteikto dzīvsudraba koncentrācijas robežvērtību – 20 µg/kg. Dzīvsudraba koncentrācijas robežvērtības ievērojami tiek pārsniegtas arī Rīgas līča rietumu un austrumu piekrastē. Rīgas līča atklātajos ūdeņos dzīvsudraba koncentrācija laika periodā 2008. gada līdz 2015. gadam variēja no 15 līdz 24 µg/kg uz mitro masu, un robežvērtība tika pārsniegta 3 reizes.

Galvenie slodžu avoti, kas saistīti ar iekšzemes ūdeņiem, ir rūpniecība un komunālā saimniecība (ūdens resursu izmantošana un notekūdeņu novadīšana, bīstamo un prioritāro vielu noplūde), notece no lauksaimniecības zemēm, iekšzemes zveja un akvakultūras produkcijas ražošana, hidromorfoloģiskie pārveidojumi (HES, dambji, polderi u.c.), klimata izmaiņas, plūdi, tūrisms un rekreācija, kā arī pārrobežu piesārņojošo vielu pārnese.

Par vienu no nozīmīgākajām slodzēm uz iekšzemes ūdeņiem var uzskatīt piesārņojumu ar barības vielām (biogēnajiem elementiem). Galvenie biogēno elementu avoti ir pilsētās un apdzīvotās vietās novadītie notekūdeņi, tai skaitā no rūpniecības objektiem, kā arī notece no lauksaimniecības zemēm. Laika periodā no 2008. gada līdz 2018. gadam ir vērojama pozitīva tendence jeb ar notekūdeņiem novadītā fosfora un slāpekļa daudzuma samazinājums. Par biogēno elementu noplūdes apjomiem no lauksaimniecības zemēm detalizēta informācija nav pieejama, tomēr pēdējos gados ir palielinājies kopējais lauksaimniecībā izmantotais mēslošanas līdzekļu apjoms. Jāmin, ka virszemes ūdeņos novadīto ražošanas notekūdeņu apjoms ir ievērojami samazinājies – no aptuveni 20,7 milj. m³ 2006. gadā līdz 11,6 milj. m³ 2019. gadā.

Slodzes Rīgas līcī un Baltijas jūrā rodas no upju notecēm, pārrobežu piesārņojumu, punktveida avotiem, krasta līniju hidromorfoloģiskiem pārveidojumiem, klimata izmaiņām, plūdiem, invazīvām sugām, atkritumiem un kuģniecības, kā arī zvejniecības.

Līdzīgi kā iekšzemes ūdeņos, arī Baltijas jūrā un Rīgas līcī viens no galvenajiem slodžu veidiem ir biogēno elementu noplūde. Slāpekļa un fosfora slodzes Baltijas jūrā un Rīgas līcī ir atkarīgas no upju caurplūduma attiecīgajā gadā. Laika periodā no 2006. gada līdz 2016. gadam gan slāpekļa, gan fosfora slodzes uzrāda nelielu samazināšanās tendenci⁸.

Saldūdeņi ir arī dzīves vieta ūdeņu organismiem – pasaules saldūdeņus apdzīvo vairāk nekā 100000 dažādu organismu (Latvijā to ir ap 2500). Daļa no tiem ir nozīmīgs pārtikas resurss. Nozīmīga loma ir arī ūdenstilpju sauszemes piekrastes daļai kā sauszemes organismu uzturēšanās un migrācijas koridoriem.

Ūdeņi ir uztverami arī kā kultūrainavas elements tūrisma un rekreācijas procesiem. Vēsturiski apdzīvotās vietas ir veidojušās ūdeņu tuvumā un ar ūdeņu izmantošanu ir saistīti daudzi vēsturiski notikumi. Dzīve un atpūta pie ūdeņiem joprojām ir būtiska cilvēces eksistences sastāvdaļa un cilvēka rekreācijas elements. Ūdenstilpes ir cieši saistītas arī ar aktīvu ūdens resursu izmantošanu makšķerēšanai un ūdenstūrismam⁹.

Svarīgs teritorijas ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikums ir kvalitatīvs dzeramais ūdens. Reģionā potenciāli ir lieli pazemes dzeramā ūdens krājumi, visā novada teritorijā iespējams nodrošināt ūdens apgādi.

Pazemes ūdeņi ir visi ūdeņi, kas atrodas zem zemes virsmas ar ūdeni piesātinātā zonā un ir tiešā saskarē ar augsni vai nogulumiežiem. Pazemes ūdeņu krājumi Vidzemē ir pietiekami, lai nodrošinātu iedzīvotāju, rūpniecības un lauksaimniecības vajadzības pēc dzeramā ūdens. Artēzisko aku stāvoklis reģionā ir krasi atšķirīgs un var izraisīt

pazemes ūdeņu piesārņojumu. Iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes uzlabošanai svarīgi ir meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas attīstības jautājumi, lai novērstu

neattīrītu lietusūdeņu nokļūšanu ūdenstilpēs, upju piesārņotību un teritoriju pārpurvošanos.

4.1.5. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS pieejamo informāciju jaunveidotajā Limbažu novadā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tajā skaitā Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās teritorijas Natura 2000 – dabas parks “*Salacas ieleja*”, dabas liegumi “*Randu pļavas*”, “*Vitrupe ieleja*”, “*Vidzemes akmeņainā jūrmala*”, “*Dziļezers un Riebezers*”, “*Dūņezers*”, “*Laugas purvs*”, “*Liels un Pemmes purvs*”, “*Purgaiļu purvs*”, “*Augstroze*”, “*Klagatu purvs*”, “*Niedrāju – Pilkas purvs*”, “*Lielpurvs*”, “*Dzerves purvs*”, “*Kalna purvs*”, daļēji “*Liels purvs*”, “*Mērnīku dumbrajī*”, kā arī dabas pieminekļi – dižkoki un dižakmeņi. Limbažu novada teritorijas rietumu daļa (platības ziņā liela teritorija) atrodas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā, tajā skaitā krasta kāpu aizsargjoslā.

Plānošanas dokumentos nav paredzētas darbības īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kā arī dabas resursu aizsargjoslās, t.sk. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā un tai pieguļošajās teritorijās.

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta mērķis nacionālā un starptautiskā nozīmē ir sasniegt līdzsvaru dabas daudzveidības aizsardzībā, ekonomiskās attīstības veicināšanā un kultūras vērtību saglabāšanā. Biosfēras rezervāts pārstāv starptautiski atzītas mērenajai mežu joslai raksturīgas sauszemes un Baltijas jūras piekrastes ekosistēmas. Lai nodrošinātu teritorijas ainavu, ekosistēmu, sugu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu un veicinātu ilgtspējīgu ekonomisko attīstību biosfēras rezervāta teritorija ir iedalīta funkcionālajās zonās (ainavu aizsardzības zonas un neitrālās zonas). Tajā

ietilpst 25 dabas liegumi, 1 dabas parks, un 2 aizsargājamās jūras teritorijas. Kopējā rezervāta platība 457 708 ha sauszemes un 17 806 ha jūras akvatorijas. Biosfēras rezervāts dibināts 1997.gadā, ietilpst Valkas, Strenču, Kocēnu, Burtnieku, Mazsalacas, Naukšēnu, Rūjienas un Limbažu novados.

Latvijā ir noteiktas 7 aizsargājamās jūras teritorijas. Aizsargājamās jūras teritorijas apsaimnieko saskaņā ar minētajiem noteikumiem, likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, teritoriju dabas aizsardzības plāniem un individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem. No šīm 7 aizsargājamām jūras teritorijām divas pilnībā pieguļ Limbažu novada teritorijai.

Aizsargājamās jūras teritorijas

Aizsargājamā jūras teritorija	Atrašanās vieta
Selga uz rietumiem no Tūjas	Teritorija jūrā iepretim Limbažu, Saulkrastu un Ādažu (RPR)novadiem
Vitrupe-Tūja	Limbažu novada krasts
Ainaži-Salacgrīva	Limbažu novada krasts

Aizsargājamās jūras teritorijas Selga uz rietumiem no Tūjas teritorija nepieklaujas Rīgas līča krastam, tuvākajām robežām atrodas 1,5-3 kilometrus no tā. Tikai teritorijas austrumu daļa, kas atrodas vistuvāk krastam, iekļauj par 20 metriem seklākus Rīgas līča ūdeņus, lielākajai daļai teritorijas jūras dziļumam pārsniedzot šo atzīmi. Turpretim aizsargājamās jūras teritoriju Vitrupe-Tūja un Ainaži-Salacgrīva austrumu robeža noteikta līdz ar Rīgas līča krastu, bet šo teritoriju dziļums tikai retās vietās pārsniedz 10 metrus, nesasniedzot 15 metru dziļumu [VPR].

Atbilstoši ministru kabineta noteikumiem par aizsargājamām jūras teritorijām, zivju ieguve aizsargājamā jūras teritorijā notiek saskaņā ar zvejniecību regulējošiem normatīvajiem aktiem. Lai nodrošinātu ostu darbību un tām nepieciešamo infrastruktūru, kā arī piekrastes pašvaldību saimniecisko darbību un tūrisma infrastruktūras attīstību, aizsargājamās jūras teritorijās tiek noteiktas neitrālās zonas. Neitrālajās zonās ietilpst ostu akvatorijas, to ārējie reidi, grunts novietnes jūrā, kuģu ceļi un nepārtraukta josla gar pludmali [VPR].

4.1.9. Kultūrvēstures objekti

Saskaņā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas rīcībā esošajiem datiem Limbažu novadā atrodas 134 valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi – 99 valsts nozīmes un 35 vietējās nozīmes kultūras pieminekļi, starp tiem 59 arheoloģijas pieminekļi, 28 arhitektūras pieminekļi, 2 pilsētbūvniecības, 2 vēstures, 42 mākslas pieminekļi un 1 vēsturiska notikuma vieta.

Atbilstoši Ministru kabineta 2001.gada 17.aprīļa noteikumiem Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem" Limbažu novadā ir 8 aizsargājamie ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi:

1. Pietraga Sarkanās klintis (Ainažu pagasts),
2. Ežurgas klintis un Zivtiņu klintis (Ainažu un Salacgrīvas pagasti),
3. Veczemu klintis (Salacgrīvas pagasts),
4. Krauju akmeņu saliņa (Salacgrīvas pagasts),

5. Kuiķuļu Upurala (Lībiešu Upuralas) (Salacgrīvas pagasts),
6. Svētciena akmeņu saliņa (Salacgrīvas pagasts),
7. Vīksnu alas (Staiceles pagasts),
8. Staiceles dzelzsavoti (Staiceles pilsēta)

Kultūrvēsturisko pieminekļu aizsardzību reglamentē likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” un MK 26.08.2003. noteikumi Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirkuma tiesībām un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”.

4.2.VIDES KVALITĀTE

4.2.1.Gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitāti rajonā ietekmē saimnieciskās darbības rezultātā (siltumenerģētikas ražošanā no katlumājām, rūpniecībā, lauksaimniecībā u.tml.) rodas dažādu vielu izmeši gaisā - stacionāro avotu izmeši. Galveno piesārņojumu veido vielu emisijas atmosfērā: cietās izkliedētās daļiņas (pelni), oglekļa oksīds, slāpekļa oksīdi (NOX) un nepiesātinātie ogleņūdeņraži. Limbažu novadā nav pieejamu datu par gaisa piesārņojumu, jo tuvākā novērojumu stacija ir monitoringa stacija Rīgā.

Viens no atmosfēras piesārņotājiem ar putekļiem ir arī autoceļi, īpaši neasfaltētie, kuri ir ar grants, smilts klājumu. Viens no primārajiem uzdevumiem būtu arī autoceļu kvalitātes uzlabošana, lai uzlabotu gan gaisa kvalitāti, gan pārvietošanos pa šiem ceļiem. Novada teritoriju šķērso blīvs autoceļu tīkls - valsts galvenie, reģionālie un vietējie autoceļi, kā arī pašvaldības ceļi. Ceļu kvalitāte ir apmierinoša. Lielu autoceļu seguma īpatsvaru sastāda asfalta jeb melnais segums, bet būtiski ir uzlabot esošo autoceļu kvalitāti, palielināt ar asfaltu (melno) segumu klāto autoceļu km skaitu, lai mazinātu putekļu piesārņojumu un uzlabotu pārvietošanos pa šiem ceļiem.

Uz valsts autoceļa A1 kopējā satiksmes gada vidējā diennakts intensitāte 2020.gadā bija no 3778 līdz 26859 (mainīga intensitāte, atkarībā no ceļa posma) automašīnām diennaktī, vidēji – 10585 automašīnas diennaktī, no kurām 30% bija kravas automašīnas. Autotransporta radītajās emisijās galvenās piesārņojošas vielas ir slāpekļa oksīdi, daļiņas PM10, PM2,5, oglekļa oksīds, oglekļa dioksīds un ogleņūdeņraži (benzols, toluols, ksilols).

Novada tūrisma un rekreācijas vietās Rīgas līča piekrastē pludmalē un mežos, pie Gaujas un novada ezeriem gaisa kvalitāte ir laba, jo šīs teritorijas no valsts galvenā autoceļa un dzelzceļa līnijas Rīga – Skulte atdala plašas meža joslas.

4.2.2. Trokšņu līmenis

Transporta un ražošanas radīti trokšņi faktiski nesasniedz plānošanas dokumenta teritoriju – augstākais trokšņu piesārņojuma līmenis ir uz valsts galvenā autoceļa A1 ietekmes zonā (. Ražošanas objektu un citu trokšņu avotu vērtējamās plānošanas dokumenta teritorijas tiešā tuvumā nav. Novada teritoriju šķērso blīvs autoceļu tīkls - valsts galvenie, reģionālie un vietējie autoceļi, kā arī pašvaldības ceļi. Ceļu kvalitāte ir apmierinoša. Lielu autoceļu seguma īpatsvaru sastāda asfalta jeb melnais segums, bet būtiski ir uzlabot esošo autoceļu kvalitāti, palielināt ar asfaltu (melno) segumu klāto autoceļu km skaitu, lai mazinātu putekļu piesārņojumu un uzlabotu pārvietošanos pa šiem ceļiem.

Uz valsts autoceļa A1 kopējā satiksmes gada vidējā diennakts intensitāte 2020.gadā bija no 3778 līdz 26859 (mainīga intensitāte, atkarībā no ceļa posma) automašīnām diennaktī, vidēji – 10585 automašīnas diennaktī, no kurām 30% bija kravas automašīnas.

tabulā.

2. tabula. Vides trokšņa robežlielumi [23]

Nr.p.k.	Apbūves teritorijas izmantošanas funkcija	Trokšņa robežlielumi		
		L _{diena} (dB(A))	L _{vakars} (dB(A))	L _{nakts} (dB(A))
1.	Individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju, bērnu iestāžu, ārstniecības, veselības un sociālās aprūpes iestāžu apbūves teritorija	55	50	45
2.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija	60	55	50
3.	Publiskās apbūves teritorija (sabiedrisko un pārvaldes objektu teritorija, tai skaitā kultūras iestāžu, izglītības un zinātnes iestāžu, valsts un pašvaldību pārvaldes iestāžu un viesnīcu teritorija) (ar dzīvojamo apbūvi)	60	55	55
4.	Jauktas apbūves teritorija, tai skaitā tirdzniecības un pakalpojumu būvju teritorija (ar dzīvojamo apbūvi)	65	60	55
5.	Klusie rajoni apdzīvotās vietās	50	45	40

4.2.3. Virszemes ūdens kvalitāte

Saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumiem Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" Limbažu novadā sekojošas upes ir iekļautas starp valsts prioritārajiem zivju ūdeņiem:

- Salaca – no Iģes grīvas līdz grīvai,
- Aģe – no Mandagas līdz grīvai
- Pēterupe – visā garumā,
- Svētupe – no Pāles līdz grīvai,
- Vitrupe – no Ķirbižiem līdz grīvai,
- Jaunupe – visā garumā,
- Korgē – no Korgēnes līdz grīvai.

Visas minētās upes Limbažu novadā ir lašveidīgo zivju ūdeņi, līdz ar to upes ķīmiskajai un bioloģiskajai kvalitātei jāatbilst lašveidīgo zivju ūdeņu parametriem.

Pēc Gaujas baseina apgabala apsaimniekošanas plāna, tajā ietverti visi Limbažu novada ūdensobjekti. Upju ekoloģiskā kvalitāte novadā kopumā tiek novērtēta kā laba un vidēja. Piecām upēm kvalitāte ir laba un četrām vidēja. Sokas ezeram kvalitāte ir augsta, Augstrozes Lielezeram kvalitāte ir laba, savukārt pārējiem novada ezeriem kvalitāte ir vidēja

Kopumā virszemes ūdeņu objektus raksturo apmierinoša ekoloģiskā kvalitāte, virszemes ūdeņiem ir labas pašattīršanās spējas, ļoti zemas metālu un naftas produktu koncentrācijas, un samērā zemas organisko vielu un biogēnu koncentrācijas. Daļa upju (piemēram, atsevišķi Salacas upes posmi) bioloģisko vērtību ziņā uzskatāmas par Latvijas mēroga etalonupēm ar tīriem ūdeņiem, lielu bioloģisko daudzveidību un starptautiski aizsargājamām sugām.

SIA „Limbažu siltums” sniedza ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus bijušā Limbažu novada administratīvajā teritorijā. Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifs tiek piemērots Limbažu pilsētā, Katvaru, Limbažu, Pāles, Umurgas un Viļķenes pagastā, Limbažu novadā.

Dzeramais ūdens tiek iegūts kopumā no 14 ūdens ieguves urbumiem, ūdens sagatavošana tiek veikta 10 atsevišķi izvietotās ūdens sagatavošanas (atdzelžošanas) stacijās. SIA „Limbažu siltums” ir 12 nošķirtas ūdensapgādes sistēmas, no tām 6 sistēmās lietotājiem piegādātais ūdens apjoms ir mazāks par 5 000 m³/gadā. Kopējais SIA „Limbažu siltums” ūdensapgādes inženiertīklu garums ir 60,7 km, no tiem 29,0 km ierīkoti vai pārbūvēti pēc 2000.gada. SIA „Limbažu siltums” ir 9 nošķirtas kanalizācijas sistēmas, no tām 4 sistēmās no lietotājiem savākto notekūdeņu apjoms ir mazāks par 5000 m³/gadā. Notekūdeņu pārsūkņēšanai kanalizācijas sistēmās kopumā ir ierīkotas 16 kanalizācijas sūkņu stacijas, notekūdeņu attīrīšana tiek veikta 9 notekūdeņu attīrīšanas iekārtās (Limbaži, Umurga, Pociems, Katvaru pagasts Lādezers, Limbažu pagasts, Pāle, Viļķene) (no tām 3 septiņi (Priedes, Katvaru pagasts, Pociema skola, Katvaru pagasts un Vitrupe, Viļķenes pagasts). Uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām novadītais notekūdeņu apjoms tiek noteikts gan ar notekūdeņu plūsmas mērītājiem, gan aprēķina metodi, izmantojot ūdens lietošanas bilances datus. Kopējais kanalizācijas inženiertīklu garums 6 ir 51,5 km, no tiem 24,7 km ierīkoti vai pārbūvēti pēc 2000. gada.

Darbības nodrošināšanai ir izveidotas 19 artēziskās akas, 9 atdzelžošanas stacijas, 6 notekūdeņu attīrīšanas iekārtas. Centralizētie kanalizācijas tīkli atrodas Ainažos, Korģenē, Vecsalacā, Liepupē, Tūjā, Svētcimā un Salacgrīvā. SIA „Salacgrīvas ūdens” novada iedzīvotājiem un uzņēmumiem sniedz asenizācijas pakalpojumus. Centralizētie kanalizācijas un ūdensapgādes tīkli atrodas Ainažos (6,1 km- kanalizācija, 12,4 km- ūdensapgāde), Korģenē (2,4 km- kanalizācija, 2,4 km- ūdensapgāde), Vecsalacā (0,9 km- kanalizācija, 1,9 km- ūdensapgāde), Liepupē (2,1 km- kanalizācija, 5,4 km- ūdensapgāde), Tūjā (0,8 km- kanalizācija, 0,7 km- ūdensapgāde), Svētcimā (3,2 km- kanalizācija, 3,9 km- ūdensapgāde) un Salacgrīvā (8,0 km- kanalizācija, 12,0 km- ūdensapgāde).

Īpaša uzmanība būtu jāpievērš blīvi apbūvēto/ ietekmēto teritoriju (t. sk. piekrastes ciemi Vārzas, Tūja, Lembuži un Lāņi) centralizēto kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmu nodrošināšanai, jo īpaši ciemos, kuros nav izveidotas centralizētās kanalizācijas sistēmas.

4.2.4. Pazemes ūdens kvalitāte

Gaujas upju baseinu apgabalā galvenokārt dominē zonas ar vidēju pazemes ūdeņu aizsargātību. Pie zonām ar augstu piesārņojuma risku pieskaitāmi artēzisko ūdens horizontu resursu reģionālās papildināšanās (barošanās) apgabali. Kvartāra nogulumu, kas sedz artēzisko ūdeņu horizontus, relatīvi labo filtrācijas īpašību dēļ, kā arī par artēzisko ūdens horizontu līmeņiem ievērojami augstāku gruntsūdens līmeņu dēļ, barošanās apgabalos ir labvēlīgi piesārņojošo vielu infiltrācijas apstākļi. Barošanās apgabali izplatīti baseina dienvidu un dienvidrietumu daļā, Limbažu, teritoriāli tie sakrīt ar Idumejas augstienes rajonu, kas Braslas ieleju sadala Limbažu līdzenumā un

Augstrozes paugurvalnī, kā arī ar Alūksnes augstienes rajonu un reljefa paaugstinājumu formām Ziemeļvidzemes zemienē.

4.2.5. Atkritumi

Atkritumu apsaimniekošanu novada teritorijā organizē un kontrolē Limbažu novada pašvaldība saskaņā ar normatīvajiem aktiem atkritumu apsaimniekošanas jomā un pašvaldības saistošajiem noteikumiem Nr.27 (29.09.2011.) „Atkritumu apsaimniekošanas noteikumi Limbažu novadā”.

Ar atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumiem novadā nodarbojas SIA „Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija” (ZAAO). Pašvaldības teritorijā radītie sadzīves atkritumi tiek nogādāti uz reģionālo CSA poligonu „Daibe” Pārgaujas novada Stalbes pagastā.

Limbažu novada teritorijā ir ierīkoti šādi atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objekti:

- sadzīves šķirotu atkritumu savākšanas laukums – „EKO laukums” Mazā Noliktavu ielā 3, Limbažu pilsētā;
- kompostēšanas laukums Tīrumu ielā 7, Limbažu pilsētā;
- Sadzīves šķirotu atkritumu savākšanas laukums – “EKO laukums” Viļņu ielā 18, Salacgrīvās pilsētā;
- Sadzīves šķirotu atkritumu savākšanas laukums – “EKO laukums” Rīgas ielā 5, Alojas pilsētā.

“Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas noteikumi” Nr. 10 (ar grozījumiem līdz 27.01.2021.).

Plānošanas dokumenta teritorijā, attīstot dzīvojamo apbūvi, jānodrošina centralizēta atkritumu apsaimniekošana, slēdzot līgumus ar pakalpojuma nodrošinātāju.

5. AIZSARGJOSLAS UN DARBĪBAS IEROBEŽOJUMI TAJĀS

Aizsargjoslu veidus, funkcijas, izveidošanas principus, uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību, kā arī saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās nosaka Aizsargjoslu likums (pieņemts 1997. gada 5. februārī) [28], kā arī saistītie MK noteikumi. Vispārīgos aprobežojumus aizsargjoslās nosaka Aizsargjoslu likums un Ministru kabineta noteikumi, tos var noteikt arī ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem.

Plānošanas dokumenta teritorijā „Limbaži” ir noteiktas sekojošas aizsargjoslas gan infrastruktūras, gan dabas objektiem:

- virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas,
- aizsargjoslas aizsargājamiem dabas objektiem un teritorijām,
- ekspluatācijas aizsargjoslas gar elektrotīkliem,
- aizsargjoslas ap kultūras pieminekļiem.

Lielākie plānošanas dokumenta teritorijas apgrūtinājumi ir 10% plūdu riska teritorijas, kā arī 330kV elektrolīnija un tās aizsargjosla. Apgrūtinājumi plānošanas dokumenta teritorijai tika piemēroti atbilstoši Limbažu novada teritorijas plānojumam 2008. - 2020.gadam.

Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas

Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka ūdenstilpēm, ūdenstecēm un mākslīgiem ūdensobjektiem, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūstošajās teritorijās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu, ir veicinājusi augšņu podzolēšanos, bet zemākajās vietās – pārpurvošanos. Reljefa

Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslā noteikti aprobežojumi Aizsargjoslu likumā [28], tai skaitā, aizliegts veikt kailcirtes 50 metrus platā joslā vai visā aizsargjoslas platumā, ja aizsargjosla ir šaurāka par 50 metriem, izņemot mežaudzē, kurā valdošā koku suga ir baltalksnis, koku ciršanu ārkārtas situāciju seku likvidēšanai un vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu seku likvidēšanai, kā arī palieņu pļavu atjaunošanai un apsaimniekošanai. Veicot kailcirti mežaudzē, kurā valdošā koku suga ir baltalksnis, ievēro šādus nosacījumus:

- saglabā ozolus, liepas, vīksnas, gobas, kļavas, priedes, melnalkšņus, vītulus un mežābeles,
- aizliegta koku ciršana nogāzēs, kuru slīpums pārsniedz 30 grādus,
- aizliegta koku ciršana no 1.aprīļa līdz 30.jūnijam,
- kailcirtes platība virszemes ūdens objekta aizsargjoslā nepārsniedz vienu hektāru,
- atjaunojot mežaudzi, egļu īpatsvars nepārsniedz 80 procentus no kopējā ieaugušo koku skaita.

Plānošanas dokumentā paredzētās darbības nav pretrunā ar Aizsargjoslu likumā noteiktiem ierobežojumiem.

Plānošanas dokumenta teritorijā ir noteikta **applūstošā teritorija** — ūdensteces ielejas vai ūdenstilpes ieplakas daļa, kura palos vai plūdus pilnīgi vai daļēji applūst un kuras platums ūdensteces vai ūdenstilpes aizsardzības nolūkos Saskaņā ar Limbažu novada teritorijas aizsargjoslu, aprobežojumu un meliorācijas attīstības tematisko plānojumu,

Salacas upei un 10% plūdu riska teritorijas augstuma atzīme ir 1,75m virs jūras līmeņa. Teritorijas vidusdaļā vidējā augstuma atzīme ir aptuveni 2,6m virs jūras līmeņa, rietumu daļā tā ir zemāka - vidēji 1,7m virs jūras līmeņa, un tur ir novērojams augsts gruntsūdens līmenis.

Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu applūstošajās teritorijās aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus, izņemot [28]:

- īslaicīgas lietošanas būvju un mazēku būvniecību,
- esošo būvju atjaunošanu,
- kultūras pieminekļu restaurāciju,
- transporta un elektronisko sakaru tīklu būvju būvniecību, ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu, ūdens ņemšanas ietaišu un maģistrālo cauruļvadu būvniecību, enerģijas pārvades un sadales būvju būvniecību,
- peldvietu, eliņu, laivu un motorizēto ūdens transportlīdzekļu piestātņu būvniecību,
- jahtu ostu būvniecību, kurās paredzētas ne mazāk kā 25 atpūtas kuģu stāvvietas ūdenī, un to darbības nodrošināšanai nepieciešamo būvju un infrastruktūras objektu būvniecību,
- valsts meteoroloģisko un hidroloģisko novērojumu staciju un posteņu un citu stacionāru valsts nozīmes monitoringa punktu un posteņu būvniecību,
- biotopu apsaimniekošanai nepieciešamo īslaicīgas lietošanas būvju un dabas tūrisma nepieciešamo skatu torņu, laipu u.tml. objektu būvniecību,
- inženieraizsardzības un hidrotehnisko būvju izbūvi esošās apbūves aizsardzībai pret paliem vai plūdiem un stacionārās aizsardzības būves piesārņojuma aizturēšanai un savākšanai,
- teritorijas uzbēršanu augstāk minētos apakšpunktos noteiktās būvniecības īstenošanai.

Aizsargjoslas ap purviem

Saskaņā ar AP2028 , novadā esošajiem purviem virs 100 ha aizsargjosla ir 100 m rādiusā ap to.

Aizsardzības joslas ap kultūras pieminekļiem

Aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem tiek noteiktas, lai nodrošinātu kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu, kā arī samazinātu dažāda veida negatīvu ietekmi uz nekustamiem kultūras pieminekļiem (Aizsargjoslu likuma 8. (1) punkts) [28].

Kultūras pieminekļu aizsargjoslu platumu un robežas, kā arī uzturēšanas un kontroles kārtību izstrādā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija saskaņā ar kultūras pieminekļu aizsardzību regulējošiem normatīvajiem aktiem. Ja aizsargjosla (aizsardzības zona) ap kultūras pieminekli nav noteikta īpaši, tās minimālais platums lauku apvidos ir 500 m [29].

- jebkuru saimniecisko darbību aizsargjoslās (aizsardzības zonās) drīkst veikt tikai ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un kultūras pieminekļa īpašnieka atļauju;
- pārdodot vienam īpašniekam piederošu kultūras pieminekļa un tā aizsargjoslas zemi, aizliegts to sadalīt;
- aizliegts izvietot lopbarības, minerālmēslu, degvielas, eļļošanas materiālu, ķīmisko vielu, kokmateriālu un citu veidu materiālu un vielu glabātavas;
- aizliegts glabāt un izliet ķīmiski aktīvas un koroziju izraisošas vielas.

Novadā ir 59bpotenciāli piesārņotas vietas.

6. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS VAR IETEKMĒT PLĀNOŠANAS DOKUMENTS

Limbažu novads atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā.

Ūdensbaseinu vides stāvoklis raksturots SIVN dokumenta 4.2.3. apakšnodaļā. Novadā atrodas vairāki valsts aizsargājamie dižkoki, kas iekļauti ĪADT sarakstā, bet plānošanas dokumenta īstenošana nevar ietekmēt to stāvokli, tāpēc to šī SIVN ietvaros nevērtējam.

Secinājumi un ieteikumi, kas jāņem vērā, īstenojot plānošanas dokumentu un paredzēto darbību:

- 1) Jāievēro ĪADT izstrādātajos dabas aizsardzības plānos noteiktie teritorijas apsaimniekošanas nosacījumi,
- 2) Saimnieciskā darbība, it īpaši vietās, kur plānošanas dokumentā paredzētās darbības robežojas ar īpaši aizsargājamu dabas teritoriju, ir pieļaujama atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, ievērojot Latvijas normatīvajos aktos, starptautiskās konvencijās un ĪADT dabas aizsardzības plānos noteikto kārtību un ierobežojumus.
- 3) Jāveic sabiedrību informējoši pasākumi par antropogēnās darbības ietekmi uz aizsargājamajām dabas teritorijām un objektiem.
- 4) Jāveic vides kvalitātes monitorings (gaisa, notekūdeņu, virszemes un gruntsūdeņu kvalitātei), lai novērtētu piesārņojošo vielu emisiju vidē un to ietekmi uz ĪADT.

7. IESPĒJAMĀS IZMAINAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

LN AP2028 un Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir vietēja (novada) līmeņa plānošanas dokuments, kurā noteiktas rīcības un izvirzīti uzdevumi vidēja termiņa un ilgtermiņa mērķu sasniegšanai. Ja plānošanas dokuments netiktu īstenots, kavētos gan novada ekonomiskā attīstība, gan videi draudzīgu darbību ieviešana, gan citi, novadam būtiski procesi.

Plānošanas dokumentos uzsvērtā sabiedrības izglītošanas nozīme, tostarp, dabai draudzīgā dzīvesveida jomā. Bez organizētiem kursiem un semināriem, izdales materiāliem un citiem informācijas nesējiem, šis process aizņemtu ievērojami garāku laika periodu.

AP2028 dokuments iekļauj videi draudzīgāku lauksaimniecības, mežsaimniecības un rūpnieciskās ražošanas politiku, paredzot vienotus mehānismus informācijas apritē. Ja dokuments netiktu īstenots, mazinātos labo piemēru apmaiņa un kopīga sasniedzama mērķa vīzija. Dokuments paredz koordinētu cīņu ar invazīvo sugu izplatību.

AP2028 norādīti konkrēti sasniedzami uzdevumi videi draudzīgākas infrastruktūras izveidē, transporta izvēlē un pārvietošanās mobilitātē, paredzot strauju videi draudzīgāku pārvietošanās veidu attīstību. Bez dokumenta īstenošanas šis process turpinātu attīstīties gausāk, visticamāk ļoti atšķirīgos tempos dažādos Vidzemes reģionos.

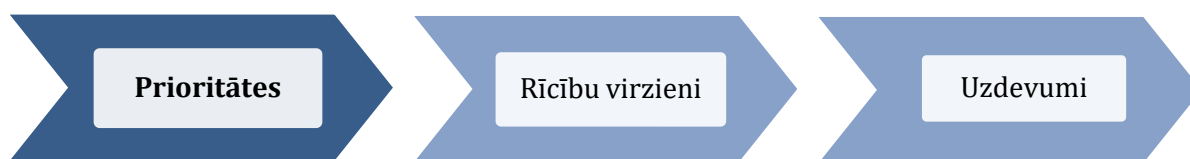
AP2028 paredz uzlabot atkritumu savākšanas, šķirošanas un pārstrādes rādītājus, arī šo procesu veicināšanā liela nozīme ir sabiedrības izglītošanā. Dokumenta neīstenošana ievērojami palēninātu šādu mērķu sasniegšanu. Attīstības programma uzsver pielāgošanās nozīmi klimata pārmaiņām, kā arī sniedz risinājumus klimatneitralitātes sasniegšanai, šo mērķu īstenošanā liela nozīme būs sadarbībai starp pašvaldībām un uzņēmējiem. Klimata pārmaiņas jau šobrīd atstāj ievērojamu iespaidu uz vidi.

Kopumā plānošanas dokumentu neīstenošanas gadījumā nav sagaidāma vides kvalitātes pasliktināšanās, it īpaši attiecībā uz virszemes ūdeņu, atmosfēras gaisa kvalitāti un dabas ilgtspēju.

8. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS, TĀ ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI

Limbažu novada AP2028 īstenošanas būtiskāko ietekmju novērtējums tika veikts vairākos līmeņos, vērtējot katru no

četrām AP2028 prioritātēm un tajās noteiktās rīcības. Ietekmes identificētas rīcību virzienu līmenī un vērtējot ietekmes, tika ņemts vērā šobrīd zināmie uzdevumi un projekti.

Ja prioritātes un rīcību izstrādes ietvaros iespējami alternatīvie attīstības risinājumi, tie tiek aprakstīti

un arī izvērtēti apakšnodaļās pie attiecīgās prioritātes. Vērtējot rīcību īstenošanas ietekmes, aprakstītas tikai būtiskās

identificētās ietekmes vai vērā ņemami apsvērumi, kuri ir nozīmīgi rīcību īstenošanas kontekstā.

Prioritāte VTP1 Kvalitatīvi publiskie pakalpojumi

Rīcības virzieni	Uzdevumi
RV1-1. Izglītības un sporta nozares pilnveidošana	1.1.1. Nodrošināt kvalitatīvu un daudzveidīgu izglītības pieejamību
	1.1.2. Nodrošināt mūžizglītības un karjeras ievirzes iespējas novadā
	1.1.3. Nodrošināt sporta un aktīvās atpūtas pakalpojumu pieejamību, uzlabot un attīstīt infrastruktūru un aprīkojumu
RV1-2. Kultūras un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana	1.2.1. Nodrošināt kultūras pakalpojumu pieejamību, aprīkojumu un dažādošanu saturīga brīvā laika pavadīšanai
	1.2.2. Pilnveidot un attīstīt izglītības un kultūras iestāžu infrastruktūru
	1.2.3. Turpināt novada kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanu un apkopošanu
	1.2.4. Dažādot bibliotēku krājumus un attīstīt bibliotēku pakalpojumus
RV1-3. Sociālās drošības un veselības aprūpes nodrošināšana	1.3.1. Attīstīt un uzlabot veselības, sociālo un vides pieejamības pakalpojumu pieejamību un dažādību

Ietekmes uz vidi novērtējums:

Prioritāte nav tieši saistīta ar vides aizsardzības jomu, kā arī ar SIVN procesā vērtējamajiem aspektiem. Tomēr daži rīcības virzienu uzdevumi iekļauj elementus, kas var veicināt arī vides mērķu sasniegšanu. Piemēram, zem RV1.1. uzdevums 1.1.3. paredz attīstīt sporta un atpūtas infrastruktūru. Savukārt RV1.2 uzdevums 1.2.2. paredz attīstīt izglītības un kultūras iestāžu infrastruktūru. Ja šos uzdevumu īsteno, ievērojot zaļo iepirkumu principus, energoefektīvu būvniecību un elektromobilitātes tehnoloģijas, tas var pozitīvi ietekmēt gan klimata pārmaiņu aspektu, gan gaisa kvalitāti. Prioritātes ietvaros nav noteikti indikatori, kas būtu tieši piemērojami vides ietekmju vērtēšanai. Pozitīvu netiešu ietekmi uz vidi atstās rīcības RV1.1. uzdevums 1.1.1. jo mūsdienīgas, pieejamas un inovatīvas vides veidošana izglītības iestādēs mācību procesa nodrošināšanai dos būtisku vides procesu izpratnes uzlabojumu nākotnes sabiedrībai.

Rīcības virzienā 1-2. Attiecībā uz kultūras un konkrētām vēsturiskām tradīcijām, katra darbība vērtējama individuāli. Lielākajā daļā Vidzemes piekrastes tradīciju to procesuālajām izpausmēm ietekme uz vidi ir niecīga, var būt atsevišķi gadījumi, kad tas jāizvērtē kritiskāk, piemēram attiecībā uz dabas resursu ieguvu, kas noris ar relatīvi tradicionālām metodēm, piemēram, zvejas resursu ieguvu, tradīciju kontekstā runājot par nēģu zveju ar tačiem Salacas upē. Iespējami arī citi gadījumi, taču kopumā šajā rīcībā būtiska ietekme uz vidi nav novērojama.

Rīcības virziens 1-3. paredz sabiedrības veselības veicināšanu, tai skaitā palielinot kvalitatīvas vietējās pārtikas pieejamību, kā arī izglītojot par veselīgu uzturu. Vietējās izcelsmes pārtikas patēriņš arī samazinās izmaksu, izmešu un atkritumu apjomu, kas saistīts ar pārtikas produktu transportēšanu un iepakojšanu. Vietējās izcelsmes pārtikas ražošanai un izplatīšanai jāpielāgo teritorijas (piem. labvēlīgs teritoriālais plānojums un infrastruktūra - lauku ceļu kvalitāte, vietējo produktu tirdzniecībai paredzēti tirgus laukumi reģionālajos centros).

Prioritāte VTP2 Atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai

RV2-1. Uzņēmējdarbības vecināšana un attālināta darba iespēju nodrošināšana	2.1.1. Pilnveidot uzņēmējdarbības attīstību veicinošu vidi un politiku
	2.1.2. Izveidot un attīstīt piemērotu tehnisko infrastruktūru uzņēmējdarbības attīstības sekmēšanai
RV2-2. Tūrisma, viesmīlības un starptautiskās sadarbības procesu un menedžmenta pilnveidošana	2.2.1. Sniegt atbalstu tūrisma pakalpojumu sniedzējiem nozares attīstībai
	2.2.2. Atjaunot un attīstīt tūrisma, vietu objektu un tūrisma maršrutu infrastruktūru.
	2.2.3. Pilnveidot nozaru menedžmenta organizāciju un mārketingu
RV2-3. Pašvaldības pakalpojumu un atbalsta pasākumu uzņēmējiem nodrošināšana	2.3.1. Pilnveidot uzņēmējdarbības atbalsta pasākumus
	2.3.2. Attīstīt piemērotu informatīvo un izglītojošo pakalpojumu klāstu uzņēmējdarbības attīstības sekmēšanai novadā
RV2-4. Ostu infrastruktūras attīstība	2.4.1. Izbūvēt un pilnveidot ostas infrastruktūru

Rīcības virziens 2-1 Pilnveidot uzņēmējdarbības attīstību veicinošu vidi

Ietekmes uz vidi novērtējums: Zaļais virziens uzņēmējdarbībā ir būtisks solis pretī mazākai ietekmei uz vidi, jo tieši dažāda veida komercdarbība ir starp lielākajiem vides piesārņotājiem. Limbažu novadam šāds rīcības virziens ir aktuāls un būtisks, jo

nepieciešams veicināt gan ekonomisko izaugsmi, attīstot industriālo un pakalpojumu sfēru, gan sekmēt plānotā attīstības virziena ilgtspēju. Tieši tāpēc, apgūstot dažādus dabas resursus, tai skaitā tūrisma vajadzībām, ir svarīgi apzināties potenciālos riskus, ko šāda attīstība var radīt videi.

Ja plānošanas dokuments netiek īstenots: Kaut arī ekoloģiski draudzīgs un zaļš attīstības virziens dažādu inovāciju jomā un cilvēku dzīvesveidos kļūst arvien populārāks, dažādos ekonomikas sektoros ne vienmēr tas ieviešams pietiekami ātri un efektīvi. Daudzās industrijās zaļos darbības principus ieviest var būt sarežģīti, dārgi un laikietilpīgi, mazinot komersanta interesi par šādu darbības maiņu. Sevišķi svarīgi tas ir attiecībā uz ekonomisko izaugsmi, kas balstās uz dabisko ekosistēmu resursu izmantošanu (arī pārtika, tūrisms).

Alternatīva - industriālā un dabas resursu izmantošanā balstītās komercdarbības attīstība notiek bez vienota reģionālā virziena un vēlamu zaļo prakšu ieviešanas.

- *Vērtējums: negatīva ietekme.* Ekoloģiski draudzīga pieeja ne vienmēr ir ekonomiski izdevīga, radot papildus ražošanas sarežģījumus vai nenēsot vēlamu klientu-patērētāju piesaisti. Individuālu interešu vadīta attīstība var radīt daudz lielāku dažāda veida negatīvo ietekmi uz vidi, kā mērķtiecīgi veicināta.

Rīcības virziens 2.2. Tūrisma, viesmīlības un starptautiskās sadarbības procesu un menedžmenta pilnveidošana

Ietekmes uz vidi novērtējums:

Tūrisma un atpūtas pakalpojumu sniedzēju zināšanu un prasmju attīstība veicinātu ne vien zināšanas par videi draudzīgiem tūrisma nosacījumiem, bet arī prasmes tos ievērot un izskaidrot. Transporta nodrošinājums nokļūšanai skolā veicinās videi draudzīgāku mobilitāti, bet digitalizācija samazinās mācību procesā radušos atkritumu apjomu.

Rīcības virziens aicina veidot sadarbību dabas un kultūras tūrisma jomām, iesaistot dabas ilgtspējīgā izmantošanā arī profesionāļus no kultūras tūrisma jomas. Ainavas izmaiņas (gan cilvēku radītas, gan dabas apstākļu veidotas) Vidzemē norisinās nepārtraukti, arī pēdējās desmitgadēs ainavai krasi mainoties, ainavas vērtības apzināšanās var sniegt pozitīvu iespaidu uz vidi, ja par atbilstošu tiek izvēlēta ainava ar vērtīgiem biotopiem. Tūristu skaita pieaugums radīs papildus antropogēno slodzi dabas mantojumam, kas nav uzskatāms par pozitīvu iespaidu uz vidi. Tās mazināšanai paredzēta atbilstoša izglītošana.

Ja plānošanas dokuments netiek īstenots: Ainavas Limbažu novadā turpina haotiski pārveidoties. Tūristu skaits piekrastē pieaugs no AP neatkarīgu apstākļu ietekmē, citur novadā paliks nemainīgs vai samazināsies, tomēr nebūs apgūti instrumenti un finanšu līdzekļi tūristu radītās slodzes mazināšanai vidē, kas varētu to būtiski pozitīvi ietekmēt.

Alternatīva – Netiek apzināts un apgūts alternatīvu tūrisma formu un objektu, piesaistes punktu potenciāls, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma kapitāls tiek izmantots tūrismā un attiecīgi apsaimniekots kā līdz šim.

- *Vērtējums: neitrāla ietekme.* Jaunu tūrisma formu aktualizēšana būtiski nemaina antropogēno slodzi un jau esošajiem dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma objektiem. Lai gan ceļošanas ierobežojumi uz ārzemēm ir palielinājuši reģionālā tūrisma apjomus, esošā kapacitāte un tās apsaimniekošana ir optimāla, lai neradītu būtiski negatīvas sekas.

Ja plānošanas dokuments netiek īstenots: Joprojām nozīmīgu daļu ikdienas pārtikas produktu Vidzemē sastāda reģionā importētie, saglabājot slodzi atkritumu apsaimniekošanā un pārstrādē. Neatrodot pielietojumu, daļa pārtikas audzēšanā un ražošanā izmantojamā zeme var tikt atstāta novārtā, to pārņemot krūmājiem, mežam. Trūkstot labiekārtotām drošajām pludmalēm, daudzviet turpināsies spontānu pludmaļu veidošanās, kas nelabvēlīgi ietekmē to vidi. **Alternatīva 1** – lauksaimnieku motivēšana vietējo produktu audzēšanā un ražošanā, ar attiecīgiem normatīviem rīkiem mudinot izmantot esošo lauksaimniecībā izmantoto zemi, kā arī pamestas/nolaistas teritorijas

- *Vērtējums: pozitīva ietekme,* videi draudzīgāku produktu izstrādei patērējot jau šobrīd tai pieejamos zemes resursus. Lauksaimnieku motivēšana var nozīmēt finansiālas subsīdijas lauku teritorijās, samazinot cilvēku migrāciju prom no tām.

Alternatīva 2 – jaunu lauksaimniecības zemju apguve, lai nodrošinātu augošo pieprasījumu pēc kvalitatīvas vietējās izcelsmes pārtikas, kas būtu konkurētspējīgi produkti arī cenas ziņā.

- *Vērtējums: neitrāla ietekme.* Ņemot vērā zemju sadalījumu, jaunu lauksaimniecības zemju apguve notiktu (visdrīzāk) uz mežu vai purvu platību rēķina. Samazinātos meža biotopu platības, tomēr veidotos mozaīkveida ainava, pieaugot aramzemes un pļavu platībām. Ietekmi uz vidi ietekmēs lauksaimnieku izvēlēto audzēšanas metožu izvēle. Motivējot lauksaimniecībā apgūt nesenākā periodā ar mežu aizaugušās platības (nereti ir ar mazu bioloģisko vērtību), iespējams pietuvoties pirms 100 gadiem uzturētajai kultūrainavai, kad mežu īpatsvars valstī bija zem 30%.

RV3-1. Inženiertehniskās infrastruktūras uzlabošana	3.1.1. Nodrošināt pašvaldības autoceļu un ielu infrastruktūras atjaunošanu un kvalitātes uzlabošanu
	3.1.2. Nodrošināt ūdenssaimniecības un kanalizācijas sistēmas attīstību
RV3-2. Efektīva vides aizsardzība	3.2.1. Nodrošināt dabas resursu saglabāšanu, atjaunošanu un ilgtspējīgu izmantošanu
	3.2.2. Samazināt plūdu draudu risku, nodrošinot meliorācijas sistēmu atbilstošu ekspluatāciju un efektīvu plānošanas prasību ievērošanu
	3.2.3. Veikt pasākumus vides apsaimniekošanā un dabas vides attīstībā
RV3-3. Mājokļu attīstība	3.3.1. Uzlabot iedzīvotāju dzīvojamā fonda kvalitāti un pieejamību un radīt iespējas jaunu mājokļu izveidei
	3.3.2. Attīstīt sociālo dzīvojamo fondu
RV3-4. Mobilitātes attīstība	3.4.1. Infrastruktūras attīstība, atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām
RV3-5. Energoefektīva saimniekošana	3.5.1. Veikt infrastruktūras attīstības un energoefektivitātes pasākumus

Rīcības virziens 3.2. Efektīva vides aizsardzība

Ietekmes uz vidi novērtējums: Rīcības virziens paredz vērtīgām dabas teritorijām draudzīgu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, meklējot vidi saudzējošus apsaimniekošanas un resursu izmantošanas veidus. Nozīmīgu ietekmi uz vidi var dot dabisko pļavu saglabāšana, jo šis vērtīgais biotops un vienlaikus tūristu piesaistes elements pēdējās desmitgadēs strauji samazinās. Cīņa ar invazīvajām sugām (gan augu, gan dzīvnieku) uzlabos dzīvotelpu vietējām sugām. Nozīmīgu ietekmi uz vidi ūdeņos sniegtu sakārtota un gudra to apsaimniekošana. Līdzīgi arī mežu un purvu ilgtspējīga apsaimniekošana atstās ievērojamu pozitīvu ietekmi. Novada ziemeļu daļā ir vairāki purvi, kuros šī plāna realizācijas laikā būs nepieciešama rekultivācija, tādēļ šāda uzdevuma izvirzīšana sniegs lokālu pozitīvu ietekmi.

Ja plānošanas dokuments netiek īstenots: Nenotiek organizēta, vienota darbība bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai. Visticamāk, pļavu biotopi turpina sarukt, pļavām aizaugot. Bez kopīgas izpratnes par dabas teritoriju apsaimniekošanu (ieskaitot ūdeņus, mežus un purvus), tostarp, antropogēnās slodzes kontroli, teritoriju apsaimniekotāji turpina interpretēt dabai draudzīgu apsaimniekošanu pēc saviem ieskatiem, iekļaujoties normatīvu noteiktajās robežās. Līdzīga situācija novērojama cīņā ar invazīvajām sugām, kura uzticēta katram zemes īpašniekam individuāli.

Alternatīva – Zemju īpašnieku un apsaimniekotāju veidotas reģionālas apvienības, kuru darbību atbalsta un koordinē LN

- *Vērtējums: pozitīva* ietekme teritorijās, kuru īpašnieki vai apsaimniekotāji iekļaujas izveidotajā apvienībā. Pārējās teritorijās ietekme uz vidi variē no negatīvas līdz pozitīvai atbilstoši to īpašnieku vai apsaimniekotāju pieņemtajiem lēmumiem.

Rīcības virziens 3.4.) Mobilitātes attīstība

Ietekmes uz vidi novērtējums: Uzdevumi paredz atbilstošus sabiedriskā transporta risinājumus, izglītojot un motivējot videi draudzīgu transporta līdzekļu izmantošanu, multimodalitāti, kā arī atbilstošas infrastruktūras izveidi mobilitātes punktos.

Ja plānošanas dokuments netiek īstenots: Saglabājas nevienmērīga esošo sabiedriskā transporta līdzekļu nomaiņa pret videi draudzīgākiem risinājumiem pašvaldībām nevienojoties par kopīgiem tiesiskiem regulējumiem. Saglabājas līdzšinējā transporta izmantošanas prakse, saglabājoties tai piemērotajai esošajai infrastruktūrai. Sliktās infrastruktūras dēļ vairumā LN apdzīvoto vietu gājēji un velobraucēji izvēlas videi nedraudzīgākus pārvietošanās veidus. Saglabājas autotransporta loma pat dabas tūrismā vietās, kurās sabiedrība izvēlētos dabai draudzīgākos transportlīdzekļus, ja būtu piemērota infrastruktūra. Veloceļu neesamība nozīmīgo ceļu malās turpina konfliktu starp autoceļu izmantotājiem, statistiski padarot pārvietošanos bīstamu gājēju un velobraucēju veselībai vai pat dzīvībai.

Alternatīva 1 – multimodalitāte ar mobilitātes punktiem tikai novada nozīmīgākajos satiksmes mezglos.

- *Vērtējums: pozitīva ietekme,* videi draudzīgākā veidā pārvadājot lielāku pasažieru skaitu. Ilgtermiņā iedrošinās mazākās pašvaldības pievienoties programmai.

Alternatīva 2 – multimodalitāte ar esošo transportlīdzekļu parku.

- *Vērtējums: viegli pozitīva ietekme.* Multimodalitāte sekmē efektīvāku loģistiku, taupot resursus, tomēr novecojošais transporta parks nav uzskatāms par videi draudzīgu.

Alternatīva 3 – sabiedrības izpratnes veicināšana par videi draudzīgiem pārvietošanās veidiem.

- *Vērtējums: viegli pozitīva ietekme.* Daļai izvēloties videi draudzīgāko pārvietošanās veidu, iespējams gājēju un velobraucēju skaita pieaugums, kas proporcionāli samazinātu kaitīgākos pārvietošanās veidus, taču tas notiks uz koplietošanas ceļu rēķina, kas var rast neapmierinātību citos satiksmes dalībniekos.

Alternatīva 4 – esošās infrastruktūras pielāgošana gājējiem un velobraucējiem.

- *Vērtējums: viegli negatīva ietekme.* Esošā autoceļu infrastruktūra visbiežāk neatbilst šādam risinājumam (piemēram, autoceļu platums). Vietās ar zemāku satiksmes intensitāti, kas pielāgotas kopīgai autoceļu izmantošanai, tiktu radīti apstākļi videi draudzīgo pārvietošanās veidu popularitātei, kamēr plaši izmantota autoceļa pārveide var palielināt negadījumu skaitu, jo autovadītājiem var būt problēmas pierast pie izmaiņām satiksmes organizācijā, turklāt sākotnēji pārveidotā infrastruktūra var neveicināt būtisku alternatīvo transportlīdzekļu satiksmes piesaisti. Ceļa brauktuves daļai sašaurinoties samazināsies satiksmes ātrums un ceļa caurplūdums, kas kopumā atstās negatīvāku iespaidu uz apkārtējo vidi.

Ietekmes uz vidi novērtējums: Uzdevumi paredz mērķtiecīgu sabiedriskās domas maiņu par labu videi draudzīgākiem transportlīdzekļiem, mobilitātes risinājumiem, kas var ietekmēt vidi gan transportlīdzekļu radīto izmešu ziņā, gan mobilitātes sistēmu ieviešanai nepieciešamās infrastruktūras izveidošanā. Elektroauto ieviešanas ziņā būtiska ir patērētās elektroenerģijas izcelsme, konkrēti - atjaunojamie energoresursi, kas saražotā elektrības apjoma ziņā šobrīd Latvijā sastāda tikai nelielu daļu no visu energoresursu apjoma.

Ietekmes uz vidi novērtējums: Rīcības virziens ietver jomu, kas mūsdienās atstāj vienu no būtiskākajiem iespaidiem uz vidi, gan dēļ transportlīdzekļu radītā piesārņojuma, gan dabas teritoriju pārveides infrastruktūras attīstības vārdā. Vērojams būtisks resursu patēriņš gan transportlīdzekļu, gan infrastruktūras uzturēšanā.

Transporta tīkla efektivizācija un digitālo risinājumu ieviešana ir viens no veidiem, kā pievērst cilvēkus alternatīvām, mazāk piesārņojošām transporta formām, šajā gadījumā fokusējoties uz sabiedrisko transportu, ko cilvēki bieži atsakās izmantot tā zemās efektivitātes un racionālās pievilcības trūkuma dēļ - nepiemērots maršruts, lēna gaita, nepietiekama regularitāte u.tml. trūkumi. Šīs problēmas galvenais izaicinājums ir sabiedriskā transporta pievilcības veicināšana pār individuālajiem transporta līdzekļiem.

Ja plānošanas dokuments netiek īstenots: Uzdevumos norādītās darbības mūsdienās ir aktuālas pēc būtības, tās īstenot ir izdevīgi un racionāli

ne tikai reģionālās plānošanas virziena ietvaros, taču dokuments var palīdzēt būtiski paātrināt vēlamos procesus.

Alternatīva - Dažādi mobilitātes projekti un risinājumi tiek īstenoti starptautiskās vai valsts mēroga politikas ietvaros, citkārt komerciālu iniciatīvu iespaidā.

- *Vērtējums: viegli negatīva ietekme.* Lielākā daļa mobilitātes risinājumu un inovāciju paredz ievērojami uzlabot esošo situāciju, daudzējādā ziņā padarot sabiedrisko transportu pievilcīgāku visa novada mērogā, kas var būtiski palīdzēt samazināt ietekmi uz vidi, tādēļ ļoti vēlams šos procesus paātrināt ar sekmējošas reģionālas politikas un rīcību palīdzību.

Ūdensceļu transportam, atšķirībā no sauszemes transporta, mūsdienās daudz lielāka nozīme ir rekreatīvos nolūkos. Ūdenstransporta attīstība var palielināt tūrisma plūsmu, taču veicina arī atbilstošas infrastruktūras izveidi, kas var notikt uz dabas teritoriju zuduma rēķina, kā arī radīt citus videi nevēlamus riskus un problēmas. Upju pārceltuves iespējams uzskatīt par salīdzinoši dabai draudzīgu alternatīvu pie attiecīgas izmantošanas slodzes un transporta plūsmas, jo pēc būtības tās pilda tilta funkcijas, kur būve citādi konkrētajā vietā ir apgrūtināta un, iespējams, radītu būtisku ietekmi uz vidi tieši upes apkārtnē. Tajā pašā laikā jahtu piestātne gan ezeros, gan jūras piekrastē var radīt būtisku ietekmi uz vidi gan no atbilstošās infrastruktūras izbūvēšanas viedokļa, gan ar papildus antropogēno slodzi uz apkārtējajiem ūdeņiem, sekmējot slodzes palielināšanos.

Ūdenstūrisma popularitāte Latvijā ir pietiekama, lai tā veidotā antropogēnā slodze saglabātos esošajos apjomos arī bez papildus infrastruktūras izveides. Ņemot vērā Vidzemes ūdens objektu popularitāti (Gauja, Salaca, lielais skaits ezeru, piejūra, u.c.), par aktuālāku uzskatāma tūrisma antropogēnās slodzes samazināšana iekšējos ūdensceļos, jo no loģistikas un kravu/pasažieru pārvadājumu transporta viedokļa tiem nav gandrīz nekādas saimnieciskās vērtības - iedzīvotāji neizmanto ūdensceļus funkcionālas ikdienas pārvietošanās nolūkos. Jahtu piestātņu infrastruktūras izbūve visbiežāk veicina krasta sistēmas līdzsvara izjaukšanu, radot ievērojamu krasta eroziju un atkāpšanos piekrastes teritorijās. Šie procesi labi redzami Kuivižu ostā, arī Salacgrīvas ostā.

Rīcības virziens 3.5. Energoefektīva saimniekošana

Ja plānošanas dokuments netiek īstenots: Ņemot vērā klimata pārmaiņu kontekstā aktuālās politikas virzienus dažādos līmeņos, iniciatīva un finansējums līdzīga rakstura darbībām var tikt nodrošināts arī bez būtiskas LN iesaistes, taču tas nenozīmē, ka esošo uzdevumu izpilde nepalīdzētu veicināt tempu, kādā tiktu realizēti vēlamie procesi un iniciatīvu īstenošana.

Alternatīva - Videi draudzīgi un energoefektīvi risinājumi tiek ieviesti ar nacionālas un Eiropas Savienības līmeņa iniciatīvām un projektiem.

- *Vērtējums: pozitīva ietekme.* Dažādi politiskie instrumenti, piemēram atvieglojumi nodokļu ziņā (samazināts dabas resursu, ceļu nodoklis) vai satiksmes privilēģijas (bezmaksas stāvvietas, ierobežojumi piesārņojošiem transportlīdzekļiem) visdrīzāk ļaus ieviest dabai draudzīgākus transportlīdzekļus, sabiedrībai tos izvēloties racionālu motīvu iespaidā. Ja šo izvēli izdosies apvienot ar efektīvu atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielinājumu, ilgtermiņā var ļoti būtiski sarukt vides piesārņojums.

Rīcības virziens vērsts uz sabiedrības videi draudzīgākām paradumu izmaiņām, kā arī sabiedrības izpratni par dabas resursu izmantošanu un dabas kapitāla saglabāšanu.

Ja plānošanas dokuments netiek īstenots: Iedzīvotāji turpina savus ierastos dabai nedraudzīgos paradumus, tos izmainot (attiecīgi – izvēloties videi draudzīgākus) citu motivatoru dēļ. Paredzams, ka plašā zaļā dzīvesveida kampaņa pasaulē ietekmēs šīs izvēles ātrumu, tomēr organizēta LN plāna politika šo procesu krietni paātrinātu. Bez izskaidrojošās informācijas par dabas kapitāla saglabāšanai un uzturēšanai paredzēto darbību nozīmi, turpināsies šo darbību patvaļīga interpretācija, sabiedrībā turpinot pastāvēt dažādiem, bieži stipri kļūdainiem pieņēmumiem, kas nereti resursu apsaimniekošanu spēj ietekmēt pat izteikti negatīvi.

Alternatīva – LN un pašvaldības sabiedrības izglītošanu zaļāka dzīvesveida ieviešanai uztic trešajai pusei (piemēram, starptautiskām organizācijām, kas ar to nodarbojas)

- *Vērtējums: viegli pozitīva ietekme,* jo paredzams, ka krietni lielāka sabiedrības daļa uzticēsies vietējās pašvaldības pārstāvjiem, kas procesu straujāk veicinātu.

Uzdevums: Vides infrastruktūras attīstība

Ietekmes uz vidi novērtējums: Rīcības virziens vērsts vides infrastruktūras uzlabošanai un pārvaldībai. Ja lietus ūdens apsaimniekošana vai pilsētvides infrastruktūra radaniecīgu ietekmi uz vidi, tad meliorācijas sistēmu sakārtošana daudzviet ietekmē plašu teritoriju vidi, īpaši palu vai plūdu gadījumos. Meliorācijas sistēmas stipri ietekmē mitraines un mitros mežu tipus.

Ja plānošanas dokuments netiek īstenots: Meliorācijas sistēmas plašās teritorijās turpina pildīt tām uzticētās lomas, applūstošās teritorijās situācijai nemainoties.

Alternatīva 1 – meliorācijas sistēmu apsaimniekošana un sakārtošana tiek atvēlēta tikai zemju īpašniekiem, tostarp plūdus biežāk skarto zemju pašvaldībām.

- *Vērtējums: negatīva ietekme.* Zemju apsaimniekotāji nebūs ieinteresēti mitro biotopu saglabāšanā, palielinot meliorācijas intensitāti. Pašvaldības var samazināt palienas savu iedzīvotāju dzīvestelpas paplašināšanai.

Alternatīva 2 – meliorācijas sistēma turpina novecot, lēnām zaudējot funkcionalitāti, kur tā līdz šim bijusi būtiski nepieciešama

- *Vērtējums: negatīva ietekme.* Meliorācijas sistēmu mazspēja un pārslodze lielu nokrišņu gadījumā, radot plūdus vietās, kur iepriekš šādi riski netika identificēti. Potenciāls apdraudējums lauksaimniecības zemēm, apsaimniekotām mežu teritorijām, iespējams arī iedzīvotājiem.

Prioritāte VTP4 Pieejamība un atklātība

Rīcības virziens 1) Kultūras un dabas mantojuma ilgtspējīga izmantošana un pārvaldība

RV4-1. Sakārtota pārvaldība un iesaistoša sadarbība	4.1.1. Stiprināt pašvaldības un to iestāžu kapacitāti
	4.1.2. Sekmēt pilsonisko izglītību un iedzīvotāju līdzdalību sabiedriskajos procesos
	4.1.3. Attīstīt pašvaldības, valsts institūciju, NVO un privāto sadarbību un partnerību
RV4-2. Efektīva novada zīmola izveide un pašvaldības mārketinga uzlabošana	4.2.1. Veicināt novada atpazīstamību ārtelpā
RV4-3. Sabiedrības drošības uzlabošana	4.3.1. Nodrošināt sabiedrisko kārtību un iedzīvotāju drošību novada teritorijā

Rīcības virziens 4.3. Sabiedrības drošība un civilā aizsardzība

Ietekmes uz vidi novērtējums: Rīcības virzienā par sabiedrības drošību un civilo aizsardzību novērojamas netiešas ietekmes uz vides stāvokli. Prasme rīkoties krīzes situācijās, kas radušās dabas izraisītu apstākļu iespaidā var atsaukties uz lokāliem, neregulāriem notikumiem, piemēram, gatavību plūdiem, atbilstoši nodrošinot videi kaitīgu priekšmetu/vielu neatrašanos potenciālajā plūdu zonā. Prasmīga un labi organizēta ugunsdzēsēju darbība var ātrāk lokalizēt un apturēt ugunsgrēkus mežos un purvos.

Būtisku ietekmi var atstāt arī teritoriālais plānojums, galvenokārt ar preventīvu efektu, piemēram, neļaujot veidot apbūves zonas teritorijās, kuras ir ko pakļautas dažādiem riskiem, kas aktuāli civilās aizsardzības kontekstā.

Rīcības virziens 4.1. Sakārtota pārvaldība un iesaistoša sadarbība

Ietekmes uz vidi novērtējums: Šajā rīcībā ietekme uz vidi nav novērojama

LN AP2028 paredz plašu sasniedzamo mērķu loku, starp kuriem virkne tieši vai netieši iekļauj ar vidi saistītus procesus. Vairāki mērķi, kā, piemēram, klimata neitralitāte, videi draudzīgāka ražošana un pārvietošanās, atstās pozitīvu ietekmi ne vien uz Vidzemes reģionu, bet pasauli kopumā, kurā aizvien tiek aktualizēta cilvēku loma klimata pārmaiņās. LN AP2028 lielu nozīmi piešķir sabiedrības, tostarp pašvaldības darbinieku un uzņēmēju, informēšanai. Atlasot un apkopojot aktuālo informāciju, kā arī organizējot tās pasniegšanu, sabiedrības zināšanu līmenis un izpratne augs straujāk, tostarp AP2028 ar vides politiku saistīto mērķu sasniegšanā. Izglītota sabiedrība uzskatāma par ilgtermiņa ieguvumu, tās izvēle videi draudzīgākam dzīvesveidam nesīs ilgtermiņa uzlabojumus videi. Uzņēmēju un pašvaldību izglītošana sniegs līdzīgus ieguvumus, turklāt uzlabojumi, piemēram, energoefektivitātē vai multimodalitātē pozitīvu ietekmi uz vidi sāks radīt jau ļoti īsā termiņā.

Dokuments paredz vietējās pārtikas apjoma pieaugumu, kas nozīmēs esošo lauksaimniecības platību pielāgošanu vai jaunu ieviešanu, mainot konkrētās teritorijas biotopu.

Videi draudzīgāku būvmateriālu un ražošanas materiālu izvēlei, kā to paredz AP2028, paredzamas gan īstermiņa ietekme – lokāli pozitīvi vides uzlabojumi, gan ilgtermiņa, kas lielā mērā saistās ar materiālu otrreizēju pārstrādi vai utilizāciju. Atkritumu apsaimniekošanas uzlabošanai un pārstrādei saredzama gan īstermiņa, gan ilgtermiņa pozitīvā ietekme uz vidi.

Jāņem vērā, ka ievērojamu ietekmi uz vidi teritorijā atstās arī citi dokumenti, kas veidoti gan starptautiskā, gan nacionālā, gan lokālā mērogā. Vidzemes reģions nav atraujams no teritorijām tam blakus, tāpat reģions nav uzskatāms par viendabīgu, kas nozīmē dažādas iespējamās ietekmes vienām un tām pašām darbībām.

9. IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANA, IESPĒJAMIE KOMPENSĒJAMIE PASĀKUMI

Kopumā AP2028 atstās pozitīvu ietekmi uz vidi, dokumentā paredzētās rīcības visbiežāk vērstas vides vērtību apzināšanai, saglabāšanai un attīstīšanai.

Kā darbības, kas var atstāt negatīvu iespaidu uz vidi, AP2028 novērojamas vairākas:

- Semināru un citu sabiedrisku, izglītojošu pasākumu organizēšana. Jāņem vērā, ka šādu pasākumu rīkošana paredz transporta (bieži attālumu dēļ – videi mazāk draudzīga) izmantošanu un telpu pielāgošanu, kā arī izdales materiālu sagatavošanu, šiem procesiem saistoties ar resursu patēriņu, atkritumu radīšanu. Tomēr AP2028 norāda, ka reģions raugās digitalizācijas virzienā, tehnoloģijām sniedzot iespēju pasākumu norisei tiešsaistē, attiecīgi – novēršot iespējamo ietekmi.
- Dabas resursu plašāka iesaiste tūrismā un izglītībā. Jebkura antropogēnā slodze atstāj ietekmi uz vidi, visbiežāk – negatīvu. Cilvēku skaita pieaugums dabā jākompensē ar dabai draudzīgas infrastruktūras izveidi. Uzskatāms, ka izglītošanās par videi draudzīgu dzīvesveidu, atstās uz to pozitīvu kā tiešu, tā netiešu iespaidu ilgtermiņā.
- Infrastruktūras attīstīšana gan multimodalitātei, gan videi draudzīgākiem pārvietošanās veidiem. Jebkura veida infrastruktūras izbūve atstāj negatīvu īslaicīgu efektu, radot atkritumus, izplūdes gāzes, patērējot enerģiju, bieži bojājot tiešā tuvumā esošos biotopus. Tomēr kā multimodalitātei, tā videi draudzīgākiem pārvietošanās veidiem raksturīga ilgtermiņa ietekme, samazinot vides piesārņojumu.
- Vietējo produktu ražošanas veicināšana. Lauksaimniecības zemes dabas daudzveidības rādītājos nespēj konkurēt ar pļavām, krūmājiem un mežiem. Bagātīgāku dzīvotņu samazināšana atstās būtisku lokālu ietekmi. Tomēr šādi saglabāsies mozaikainava, sniedzot dzīvotni sugām, kas pielāgojušās lauksaimniecības zemēm. Saglabājot balansu starp teritorijām ar visiem šiem biotopiem, tiks saglabāts visaugstākais iespējamais sugu skaits reģionā.

Lai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz vidi, AP2028 īstenošanas laikā būtiska ir kvalificētu speciālistu piesaiste, kas spējīgi noteikt videi draudzīgāko risinājumu izvēli. Būtiskas ir reģionā esošo dabas teritoriju uzturētāju zināšanas, apliecinot to viedokļu nozīmīgumu dokumenta īstenošanas laikā.

Plānošanas dokumentos izvirzīt vadlīnijas, mērķus un rīcības novada dabas daudzveidības, tai skaitā *Natura 2000* teritoriju dabas vērtību saglabāšanai, kā arī integrēt dabas aizsardzības interešu ievērošanu tādās jomās kā lauksaimniecība, mežsaimniecība, derīgo izrakteņu ieguve, kūdras ieguve un tūrisms. Mazināt ietekmi uz bioloģisko daudzveidību ar mežu fragmentāciju jaunu ceļu būvniecībai. Paredzēt pasākumus tipiskās Vidzemes ainavas saglabāšanā un plānošanas dokumentu ietvaros paredzēt risinājumus meža fragmentācijas mazināšanai, kā arī esošo vērtību un atklātās ainavas saglabāšanai.

9. ALTERNATĪVĀS IZVĒLES **PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS**

Plānošanas dokumentiem nekustamajā īpašumā „Limbaži” nav paredzēta alternatīva. Veicot plānošanas dokumentu stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu ir vērtēta tā saucamā nulles alternatīva, t.i., ja plānošanas dokumentu darbības netiek īstenotas, (skat. SIVN dokumenta 7. nodaļu) un tiek saglabāta esošā situācija.

Plānošanas dokumenta īstenošanas gadījumā tiks risināti novadā esošās sociāli-ekonomiskie un ar vides kvalitātes uzlabošanu un aizsardzību saistītie jautājumi.

10. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS MEHĀNISMI

Latvijas normatīvajos aktos ir noteikta kompensēšanas pasākumu nepieciešamība, gadījumos, ja paredzētā darbība būtiski negatīvi ietekmē NATURA 2000 teritorijas. Saskaņā ar LV 1993.gada 3.marta likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (ar grozījumiem līdz 19.12.2013.), ja paredzēto darbību rezultātā tieši tiek ietekmētas ES prioritārās sugas un biotopi, tad nepieciešams izstrādāt kompensēšanas pasākumus, kurus jāsaskaņo ar Eiropas Komisiju. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju, tad iespējami šādi kompensējošie pasākumi:

- Biotopa izveidošana no jauna kādā jaunā vai paplašinātā teritorijā, ko paredzēts iekļaut NATURA 2000 tīklā;
- Biotopa stāvokļa uzlabošana attiecīgās teritorijas daļā vai citā NATURA 2000 teritorijā, proporcionāli projekta radītajiem zaudējumiem;
- Jaunas teritorijas ierosināšana saskaņā ar Sugu un biotopu direktīvu (92/43/EEK).

Saskaņā ar Latvijas Republikas likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.pantu „paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Paredzams, ka AP2028 ieviešana negatīvi neietekmēs Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000) un tādēļ specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi nav nepieciešami.

Taču, īstenojot AP2028, piemēram, transporta infrastruktūras jomā vai konkrētu uzņēmējdarbības projektu attīstības gadījumā, ir iespējams, ka tie var ietekmēt NATURA 2000 teritorijas. Tādos gadījumos atbilstoši normatīvo aktu prasībām ir jāveic ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums un, ja tajā tiek konstatēta būtiskas ietekmes iespējamība, - ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums. Gadījumā, ja atbilstoši Latvijas normatīvo aktu prasībām kādam projektam tiek piemērota ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējuma procedūra, tās laikā tiks izvērtēts plānotās darbības ietekmes būtiskums, nepieciešamība noteikt un ieviest kompensēšanas pasākumus..

Kopumā vērtējot, plānošanas dokumenti neparedz darbības, kuru rezultātā var rasties tieša negatīva ietekme uz aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Plānošanas dokumenti ir izstrādāti, ņemot vērā vides aizsardzības normatīvo aktu, starptautiskos, nacionālos un reģionālos vides aizsardzības mērķus, kā arī prasības, ko nosaka atbildīgās vides institūcijas.

11. IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU **IETEKMES NOVĒRTĒJUMS**

SIVN izstrādes laikā nav identificētas iespējamās būtiskas pārrobežu ietekmes, kuras rastos AP2028 ieviešanas laikā. Vidzemi ar Igauniju saista kā autoceļu, tā dzelzceļu tīkls, tomēr dokuments neparedz abu valstu kopīgas rīcības šīs infrastruktūras apsaimniekošanā vai attīstīšanā.

Attīstot dabas aizsardzību, iespējama pārrobežu sadarbība šajā jomā, jo gan Latvijas, gan Igaunijas pierobežā atrodas vairākas dabas aizsargājamās teritorijas.

12. PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Monitoringa nepieciešams, lai konstatētu plānošanas dokumentā paredzēto rīcību īstenošanas tiešu, netiešu vai neparedzētu ietekmi uz vidi. plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Kā nosaka šie MK noteikumi, “vides monitoringa ir sistemātiski vides stāvokļa novērojumi (mērījumi, aprēķini), kas nepieciešami vides stāvokļa novērtējumam, vides aizsardzības pasākumu plānošanai un to efektivitātes kontrolei. Saskaņā ar LV 2006.gada 15.novembra likumu „Vides aizsardzības likums” vides monitoringu organizē un veic valsts un pašvaldību iestādes un komersanti saskaņā ar vides normatīvo aktu prasībām. LV MK 17.02.2009. MK noteikumi Nr.158 "Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai" nosaka monitoringa veikšanas organizēšanas mehānismu.

Monitoringa nepieciešamība izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/42/EK (2001.gada 27.jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk tekstā arī – Direktīva), kuras 10. pantā ir noteikts, ka:

- dalībvalstis pastāvīgi pārrauga plānu un programmu īstenošanas ietekmi uz vidi, lai inter alia agrīnā pakāpē konstatētu to iepriekš neparedzētu nelabvēlīgu ietekmi un varētu veikt atbilstīgu koriģējošu darbību;
- lai novērstu monitoringa dublēšanos, piemērotos gadījumos drīkst izmantot esošos monitoringa pasākumus.

Vides monitoringa mērķis ir iegūt informāciju par vides stāvokli un tā izmaiņām, realizējot AP2028 paredzētās aktivitātes, kā arī nodrošina savlaicīgu problēmu identifikāciju, cik tas iespējams datu pieejamības dēļ. Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus un informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas ir pieejama izstrādātājam.

Monitoringa ziņojums jā sagatavo un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā jā iesniedz Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

AP2028 ieviešanas uzraudzības kārtība paredz gatavot regulārus dokumenta ieviešanas uzraudzības ziņojumus, izvērtējot gan vidēja termiņa ietekmi uz sociālekonomiskajiem rādītājiem, gan darbību rezultātu rādītājus. Tā kā paredzētie pasākumi būs reģionāla mēroga un ar ietekmi ilgstošā laika periodā, gan SIVN, gan AP2028 monitoringā jāizmanto dati, kas netieši norāda uz vides stāvokļa izmaiņu tendencēm, orientējoties uz starpposmu notikumiem, kā arī fokusējoties uz rezultātiem. Monitoringā iespējams pielietot arī indikatoru moduļus, piemēram, sociāli-ekonomiskie faktori – slodzes – stāvoklis – ietekme – atbildes pasākumi.

13. IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

1. Limbažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2046.gadam. 1.redakcija, Limbaži, 2021.
2. Limbažu novada Attīstības programma 2022.-2028.gadam. 1.redakcija, Limbaži, 2021.
3. LV likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, 14.10.1998., ar grozījumiem līdz 21.05.2020.
4. LV MK 23.03.2004. noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, ar grozījumiem līdz 20.04.2021.
5. LV likums „Vides aizsardzības likums”, 02.11.2006., ar grozījumiem līdz 11.06.2020.
6. Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību, Helsinku konvencija, 1974., 1992. Helsinki.
7. Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību, Bernes konvencija, 1979. Berne.
8. Konvencijas par starptautiskās nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi, Ramsāres konvencija. 1971.
9. Konvencija par bioloģisko daudzveidību, Riodežaneiro konvencija. 1992. Riodežaneiro.
10. Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, UNESCO konvencija, 1972. Parīze.
11. Vides politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam. VARAM, Rīga, 2021.
12. Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 1999.
13. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. Rīga, 2007.
14. AS „Latvijas valsts meži” ģeotelpiskās informācijas tehnoloģiju mobilā karšu lietotne LVM GEO - lvmgeo.lv/kartes.
15. Vides pārskats. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Vidzemes reģiona Attīstības programmai 2021.-2027.gadam. 1.redakc. 2021.
16. Būvmateriālu izejvielu, kūdras, sapropeļa un dziedniecības dūņu krājumu bilance. (*skatīta.06.01.2021.*). LVĢMC, www.meteo.lv.
17. Plūdu riska un plūdu draudu kartes. . Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. www.meteo.lv
18. LV MK 15.06.1999. noteikumi nr.212 “Noteikumi par dabas liegumiem”, ar grozījumiem līdz 13.03.2018.
19. Dabas datu pārvaldības sistēma. Dabas aizsardzības pārvalde. www.ozols.lv
20. Valsts statistiskie pārskati „Nr.2-Gaiss” un „Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem”. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. www.meteo.lv.
21. Satiksmes intensitāte. VAS “Latvijas Valsts ceļi” brīvpiecejas dati - <https://data.lvceli.lv/informacija-un-dati/#satiksmes-intensitate>.

22. Satiksmes radītā trokšņu karte uz A10 autoceļa (2017.). VAS "Latvijas Valsts ceļi" brīvpieejas dati - <https://data.lvceļi.lv/informacija-un-dati>.
23. LV MK 07.01.2014. noteikumu Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”, ar grozījumiem līdz 02.07.2019.
24. Meliorācijas kadastra informācijas sistēma. Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi, www.melioracija.lv.
25. Pazemes ūdeņu krājumu balance 2019.gads. LVĢMC, Rīga, 2020.
26. Valsts civilās aizsardzības plāns. 09.08.2011, ar grozījumiem līdz 14.09.2016. Iekšlietu ministrija.
27. Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. www.meteo.lv
28. LV likums "Aizsargjoslu likums", 05.02.1997., ar grozījumiem līdz 18.06.2020.
29. LV MK 15.07.2003. noteikumi Nr.392 "Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika", ar grozījumiem līdz 27.08.2019.
30. LV likums "Teritorijas attīstības plānošanas likums", 13.10.2011., ar grozījumiem līdz 18.02.2021.
31. Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030.gadam. Ekonomikas ministrija, 2019.

1.pielikums. Vides pārraudzības valsts biroja lēmums Nr.4-02/22 Par Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu.

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

12.10.2021

Lēmums Nr. 4-02/91
Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras
piemērošanu

Adresāts:

Limbažu novada pašvaldība, adrese: Rīgas iela 16, Limbaži, Limbažu novads, LV-4001, elektroniskā pasta adrese: pasts@limbazi.lv.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Jaunizveidojamā Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.– 2046. gadam (turpmāk – Stratēģija) un Jaunizveidojamā Limbažu novada attīstības programma 2022.– 2028. gadam (turpmāk – Attīstības programma).

Izvērtētā dokumentācija:

Limbažu novada domes (turpmāk – Pašvaldība) 2021. gada 16. septembra vēstule/iesniegums Nr. 4.13.2/21–2/50 “Par plānošanas dokumentu *Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2046.gadam un Attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrādi*” (turpmāk – Iesniegums), Limbažu novada domes 2021. gada 22. aprīļa lēmums (protokols Nr. 8, 19.§) “Par jaunizveidojamā Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.– 2046. gadam izstrādes uzsākšanu”, Salacgrīvas novada domes 2021. gada 19. maija lēmums Nr. 196 (protokols Nr. 6, 7.§) “Par jaunizveidojamā Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.– 2046. gadam izstrādes uzsākšanu”, Alojās novada domes 2021. gada 29. aprīļa lēmums Nr. 155 (protokols Nr. 6, 5#) “Par jaunizveidojamā Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.– 2046. gadam izstrādes uzsākšanu”, Limbažu novada domes 2021. gada 22. aprīļa lēmums (protokols Nr. 8, 20.§) “Par jaunizveidojamā Limbažu novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrādes uzsākšanu”, Salacgrīvas novada domes 2021. gada 19. maija lēmums Nr. 195 (protokols Nr. 6, 6.§) “Par jaunizveidojamā Limbažu novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrādes uzsākšanu”, Alojās novada domes 2021. gada 29. aprīļa lēmums Nr. 154 (protokols Nr. 6, 4#) “Par jaunizveidojamā Limbažu novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrādes uzsākšanu” (turpmāk – Lēmumi), Pielikums Nr.1 Limbažu novada domes 2021. gada 22. aprīļa lēmumam (protokols Nr. 8, 19.§) “Par jaunizveidojamā Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.– 2046. gadam izstrādes uzsākšanu” un Pielikums Nr.1 Limbažu novada domes 2021. gada 22. aprīļa lēmumam (protokols Nr. 8, 20.§) “Par jaunizveidojamā Limbažu novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrādes uzsākšanu” (turpmāk – Darba uzdevumi), Valsts vides dienesta Vidzemes reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD Vidzemes RVP) 2021. gada 3. augusta vēstule Nr. 11.2/3326/VI/2021 “Par Limbažu novada *Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.– 2046. gadam un Attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrādi*”, Veselības inspekcijas

2021. gada 28. jūnija vēstule Nr. 4.6.3.–10./25918/128 “Nosacījumi teritorijas plānojumam”, Veselības inspekcijas 2021. gada 28. jūnija vēstule Nr. 4.6.3.–10./25918/129 “Nosacījumi teritorijas plānojumam” un Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģionālās administrācijas (turpmāk – DAP administrācija) 2021. gada 5. augusta vēstule Nr. 4.8/4375/2021–N “Par nosacījumu sniegšanu”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Pašvaldība uzskata, ka Stratēģijai un Attīstības programmai ir nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums), jo iepriekš Stratēģiskais novērtējums veikts spēkā esošiem plānošanas dokumentiem tikai 2012. un 2013. gadā, bet citos gadījumos (Salacgrīvas novada teritorijas plānojums uz Iesnieguma iesniegšanas laiku vēl nav apstiprināts) tas nav attiecināms uz visu apvienotā novada teritoriju.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Likums) 23. viens *prim* panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai Vides pārraudzības valsts birojam (turpmāk – Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23. trīs *prim* panta 1.punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2021. gada 16. septembrī Birojā ir saņemts Pašvaldības 2021. gada 16. septembra Iesniegums, ar kuru Pašvaldība informē, ka, pamatojoties uz Lēmumiem, ir uzsākta Jaunveidojamā Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2046. gadam un Jaunizveidojamā Limbažu novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrāde. Atbilstoši Iesniegumam, Lēmumiem un Darba uzdevumiem:
 - 2.1. Limbažu novadu veido sekojošas teritoriālās vienības: Ainažu pagasts, Ainažu pilsēta, Salacgrīvas pagasts, Salacgrīvas pilsēta, Liepupes pagasts (iepriekš Salacgrīvas novads) un Staiceles pagasts, Staiceles pilsēta, Alojas pagasts, Alojas pilsēta, Braslavas pagasts, Brīvzemnieku pagasts (iepriekš Alojas novads), kā arī Pāles pagasts, Viļķenes pagasts, Katvaru pagasts, Umurgas pagasts, Limbažu pagasts, Limbažu pilsēta, Skultes pagasts, Vidrižu pagasts (iepriekš Limbažu novads)¹.
 - 2.2. Stratēģijas izstrādes mērķis ir noteikt novada ilgtermiņa attīstības redzējumu/vīziju, vērtības, stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa attīstības prioritātes un teritorijas specializāciju, iekļaujot telpiskās attīstības perspektīvu un izstrādājot vadlīnijas – pamatprincipus teritorijas plānošanai un attīstībai.
 - 2.3. Atbilstoši Darba uzdevumam² Stratēģijas izstrādei noteikti uzdevumi, tostarp Stratēģijā ietvert šādas sadaļas:

¹ Atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumam (stājās spēkā 2020. gada 23. jūnijā)

² Apstiprināts ar Limbažu novada domes 2021. gada 22. aprīļa lēmumu (protokols Nr. 8, 19.§) “Par jaunizveidojamā Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.– 2046. gadam izstrādes uzsākšanu”, pieejams: https://geolativija.lv/geo/tapis#document_20319

- 2.3.1. Pašvaldības raksturojums, kurā tiek apkopota informācija par novadu, iedzīvotājiem, saistību ar apkārtējām teritorijām, veidojot novada vizītkarti, portretu, akcentējot vietu un lomu reģionālajā līmenī, izceļot novada unikalitāti;
- 2.3.2. Pašreizējās situācijas raksturojums, (SVID analīze, problēmas, tendences un prognozes), ietverot ekonomiskos, sociālos, vides, esošās apdzīvotības struktūras, pakalpojumu un sasniedzamības analīzi, noformējot to atsevišķā sējumā;
- 2.3.3. Stratēģiskā daļa, kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums/vīzija, stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes, izceļot identitāti;
- 2.3.4. Telpiskās attīstības perspektīva – aprakstīt un grafiski attēlot, pamatojot teritorijas perspektīvo telpisko struktūru, teritorijas specializāciju un attīstības perspektīvu, kuras ietvaros izstrādātas vadlīnijas – pamatprincipi teritorijas plānošanā un attīstībā. Ietvert galvenās funkcionālās telpas un nozīmīgākos telpiskās struktūras elementus un to ilgtermiņa izmaiņas:
 - 2.3.4.1. Apdzīvojuma struktūras, attīstības un robežu izvērtējums, pamatojumi un priekšlikumi attīstības centru izvietojumam, ja ir nepieciešams mainīt;
 - 2.3.4.2. Dabas teritoriju telpisko struktūru;
 - 2.3.4.3. Galvenos transporta koridorus un infrastruktūru, kā arī maģistrālos inženierkomunikāciju tīklus un objektus;
 - 2.3.4.4. Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas u.c. īpašās teritorijas;
 - 2.3.4.5. Publiskās ūdenstilpes un to attīstību;
 - 2.3.4.6. Prioritāri attīstāmās teritorijas;
 - 2.3.4.7. Citas jaunizveidojamā Limbažu novada pašvaldības ilgtermiņa attīstībai nozīmīgās telpas un struktūras elementus.
- 2.4. Attīstības programmas mērķis ir noteikt jaunizveidotā Limbažu novada vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopumu pašvaldības ilgtermiņa stratēģisko mērķu un noteikto ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.
- 2.5. Atbilstoši Darba uzdevumam³ Attīstības programmas izstrādei cita starpā noteikti šādi uzdevumi:
 - 2.5.1. Izvērtēt un saskaņot Limbažu, Alojās un Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijās noteiktās ilgtermiņa vīzijas, stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa prioritātes un vidēja termiņa prioritātes;
 - 2.5.2. Definēt jaunizveidojamā Limbažu novada vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus, attīstības virzienus un rīcību kopumu, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus to īstenošanai;
 - 2.5.3. Izvērtēt un ņemt vērā Vidzemes plānošanas reģiona, esošo Limbažu, Alojās un Salacgrīvas novadu, kā arī pašvaldību, ar kurām robežojas jaunizveidojamais Limbažu novads, spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus;
 - 2.5.4. Izstrādājot Attīstības programmu, apzināt un ņemt vērā iepriekš izstrādātajos novadu plānošanas dokumentos jau ieplānotos un uzsāktos projektus;

³ Apstiprināts ar Limbažu novada domes 2021. gada 22. aprīļa lēmumu (protokols Nr. 8, 20.§) “Par jaunizveidojamā Limbažu novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrādes uzsākšanu”, pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_20321

- 2.5.5. Nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību Attīstības programmas izstrādē, veicot iedzīvotāju anketēšanu, iesaistot darba grupās un sabiedriskajās apspriedēs, atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumos Nr. 970 *“Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”* noteiktajam.
- 2.6. Atbilstoši Iesniegumā norādītajam plānošanas dokumenti tiešā veidā neparedz darbības, kas būtu aktuālas Likuma 1.un 2. pielikuma kontekstā. Vides problēmas, kas saistītas ar plānošanas dokumentu izstrādi, Izstrādātājas ieskatā nav konstatējamas. Limbažu novada Stratēģija un Attīstības programma paredz darbības atkritumu apsaimniekošanā, lai samazinātu ārtelpas, tai skaitā dabas vides piesārņojumu ar sadzīves atkritumiem, tāpat, plānojot un uzsākot jaunu apbūves teritoriju vai vasarnīcu teritoriju attīstību, jāparedz nepieciešamais inženierkomunikāciju nodrošinājums, savukārt detālplānojumos vai būvprojektā jāparedz detalizēti ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas risinājumi.
- 2.7. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā *OZOLS* pieejamo informāciju jaunveidotajā Limbažu novadā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tajā skaitā Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās teritorijas *Natura 2000* – dabas parks *“Salacas ieleja”*, dabas liegumi *“Randu pļavas”*, *“Vitrupe ieleja”*, *“Vidzemes akmeņainā jūrmala”*, *“Dziļezers un Riebezers”*, *“Dūņezers”*, *“Laugas purvs”*, *“Lielais un Pemmes purvs”*, *“Purgaiļu purvs”*, *“Augstroze”*, *“Klagatu purvs”*, *“Niedrāju – Pilkas purvs”*, *“Lielpurvs”*, *“Dzerves purvs”*, *“Kalna purvs”*, daļēji *“Lielais purvs”*, *“Mērnīku dumburāji”*, kā arī dabas pieminekļi – dižkoki un dižakmeņi. Limbažu novada teritorijas rietumu daļa (platības ziņā liela teritorija) atrodas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā, tajā skaitā krasta kāpu aizsargjoslā. Atbilstoši Iesniegumā norādītajam plānošanas dokumentā nav paredzētas darbības īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kā arī dabas resursu aizsargjoslās, t.sk. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā un tai pieguļošajās teritorijās.
3. Izstrādātāja atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumos Nr. 157 *“Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) III daļā noteiktajam ir veikusi konsultācijas par plānošanas dokumenta Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Iesniegumam pievienotas:
- 3.1. VVD Vidzemes RVP 2021. gada 3. augusta vēstule Nr. 11.2/3326/VI/2021 *“Par Limbažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2046. gadam un Attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrādi”*. VVD Vidzemes RVP uzskata, ka Stratēģijai un Attīstības programmai būtu piemērojama Stratēģiskā novērtējuma procedūra, jo minēto teritorijas attīstības plānošanas dokumentu īstenošanai var būt būtiska ietekme uz vidi, tajā skaitā uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu. VVD Vidzemes RVP iesaka ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu tiesisko regulējumu saistībā ar vides kvalitātes un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanu iedzīvotājiem. VVD Vidzemes RVP vērtējumā īpaša uzmanība būtu jāpievērš blīvi apbūvēto/ ietekmēto teritoriju (t. sk. piekrastes ciemi Vārzas, Tūja, Lembuži un Lāņi) centralizēto kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmu nodrošināšanai, jo īpaši ciemos, kuros nav izveidotas centralizētās kanalizācijas sistēmas.
- 3.2. Veselības inspekcijas 2021. gada 28. jūnija vēstule Nr. 4.6.3.–10./25918/128 *“Nosacījumi teritorijas plānojumam”*. Veselības inspekcija nav sniegusi viedokli par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, bet Attīstības programmas izstrādei rekomendē:

- 3.2.1. izstrādāt vadlīnijas *“Vides pieejamības vadlīnijas publiskām būvē un telpām un publiskajai ārtelpai”*;
 - 3.2.2. izstrādāt pasākumus, lai nodrošinātu atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likuma un saistošo noteikumu prasībām;
 - 3.2.3. ņemt vērā Ūdens apsaimniekošanas likumā noteiktās prasības;
 - 3.2.4. veicināt centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu attīstību;
 - 3.2.5. plānot pasākumus, lai nodrošinātu notekūdeņu savākšanu un apsaimniekošanu atbilstoši Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumu Nr. 34 *“Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”* prasībām;
 - 3.2.6. nodrošināt atbilstošus gaisa kvalitātes normatīvos rādītājus apdzīvotās teritorijās;
 - 3.2.7. plānot pasākumus, lai ierobežotu trokšņa nelabvēlīgo ietekmi uz cilvēku veselību;
 - 3.2.8. veicināt peldvietu atbilstību Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumu Nr. 692 *“Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība”* prasībām;
 - 3.2.9. paredzēt teritorijas attīstību saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 *“Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”* prasībām;
 - 3.2.10. plānot pasākumus elektromagnētiskā starojuma piesārņojuma noteikšanai un novērtēšanai;
 - 3.2.11. ievērot Aizsargjoslu likuma prasības, lai nodrošinātu aizsargjoslas gar dzelzceļiem, autoceļiem, elektrisko tīklu gaisa vadu līnijām, inženierkomunikācijām, virszemes ūdensobjektiem un pazemes ūdens ņemšanas vietām, kā arī paaugstinātas bīstamības objektiem;
 - 3.2.12. plānot pasākumus saimnieciskās darbības radītā piesārņojuma ietekmes mazināšanā, ņemot vērā rūpniecisko avāriju riskus, piemēram, Skultes un Salacgrīvas ostā.
- 3.3. Veselības inspekcijas 2021. gada 28. jūnija vēstule Nr. 4.6.3.–10./25918/129 *“Nosacījumi teritorijas plānojumam”*. Veselības inspekcija nav sniegusi viedokli par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību Stratēģijas izstrādei, bet ar plānošanas dokumentu rekomendē īstenot šādus pasākumus:
- 3.3.1. veicināt cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem iekļaušanos sabiedrībā, plānot pasākumus, lai nodrošinātu vides pieejamību publiskajās būvēs, telpās un publiskajā ārtelpā;
 - 3.3.2. plānot pasākumus, lai nodrošinātu atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likuma un saistošo noteikumu prasībām;
 - 3.3.3. ūdeņu aizsardzības un ilgtspējas nodrošināšanai, ņemt vērā Ūdens apsaimniekošanas likumā noteiktās prasības, Vadlīnijas iekšzemes publisko ūdeņu pārvaldībai pašvaldībās un Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānu;
 - 3.3.4. veicināt centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu attīstību un pasākumu plānošanu dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai;
 - 3.3.5. plānot pasākumus, lai nodrošinātu notekūdeņu savākšanu un apsaimniekošanu atbilstoši Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumu Nr. 34 *“Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”* prasībām. Īpaši pievērst uzmanību

- ražošanas un dzīvojamās apbūves teritorijām, kuras paredzēts paplašināt vai attīstīt no jauna;
- 3.3.6. plānot pasākumus, lai nodrošinātu atbilstošus gaisa kvalitātes normatīvos rādītājus apdzīvotās teritorijās saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumos Nr. 1290 *"Noteikumi par gaisa kvalitāti"* noteiktajām prasībām;
 - 3.3.7. plānot pasākumus, lai ierobežotu trokšņa nelabvēlīgo ietekmi uz cilvēku veselību;
 - 3.3.8. veicināt peldvietu atbilstību Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumu Nr. 692 *"Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība"* prasībām;
 - 3.3.9. paredzēt teritorijas attīstību saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 *"Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi"* prasībām;
 - 3.3.10. plānot pasākumus elektromagnētiskā starojuma piesārņojuma noteikšanai un novērtēšanai;
 - 3.3.11. ievērot Aizsargjoslu likuma prasības, lai nodrošinātu aizsargjoslas gar dzelzceļiem, autoceļiem, elektrisko tīklu gaisa vadu līnijām, inženierkomunikācijām, virszemes ūdensobjektiem un pazemes ūdens ņemšanas vietām, kā arī paaugstinātas bīstamības objektiem.
- 3.4. DAP administrācijas 2021. gada 5. augusta vēstule Nr. 4.8/4375/2021–N *"Par nosacījumu sniegšanu"*, kurā nav izteikts viedoklis par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību Stratēģijai un Attīstības programmai. Vienlaikus DAP administrācija ir norādījusi uz konstatētajām problēmām vides jomā, kas būtu risināmas novada turpmākajos attīstības plānošanas dokumentos: *"Analizējot pašreiz spēkā esošos novada attīstības plānošanas dokumentus, var secināt, ka dabas vērtību (tai skaitā Natura 2000 teritoriju) saglabāšanas nepieciešamība tajos atzīta vispārīgi, primāri uzsvērts īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ainaviskums, to nozīmīgā loma tūrisma veicināšanā, ir paredzēta tūrisma infrastruktūras attīstība. Tomēr trūkst skatījuma, kā dažādās jomās izvirzītās prioritātes ietekmēs Natura 2000 teritoriju, kā arī ārpus Natura 2000 vietām esošo dabas vērtību saglabāšanos. Tāpat trūkst izpratnes par to, kas ir bioloģiskā daudzveidība un kādas darbības veicina tās saglabāšanu, tādējādi nospraustie uzdevumi neatbilst izvirzītajam mērķim. Paustie nodomi rūpēties par novada dabas vērtībām/dabas mantojumu galvenokārt vērtējami kā samērā nekonkrēti apgalvojumi, kuriem nav izvirzītas atbilstošas rīcības"*. Tādējādi DAP administrācija ieteikusi plānošanas dokumentos izvirzīt vadlīnijas, mērķus un rīcības novada dabas daudzveidības, tai skaitā Natura 2000 teritoriju dabas vērtību saglabāšanai, kā arī integrēt dabas aizsardzības interešu ievērošanu tādās jomās kā lauksaimniecība, mežsaimniecība, derīgo izrakteņu ieguve, kūdras ieguve un tūrisms. DAP administrācija aicinājusi plānošanas dokumentu izstrādē piesaistīt sugu un biotopu ekspertu, kas palīdzētu izvairīties no tādu rīcību kā kūdras ieguve un meliorācijas sistēmu atjaunošana iekļaušanas pie *"ekoloģiskām"* vai *"bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu veicinošām"* rīcībām, kā arī mazinātu ietekmi uz bioloģisko daudzveidību ar mežu fragmentāciju jaunu ceļu būvniecībai. DAP administrācija rekomendējusi paredzēt pasākumus tipiskās Vidzemes ainavas saglabāšanā un plānošanas dokumentu ietvaros paredzēt risinājumus meža fragmentācijas mazināšanai, kā arī esošo vērtību un atklātās ainavas saglabāšanai.

4. Attīstības programma un Stratēģija nav ietverta to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis ar Izstrādātājas Iesniegumu sniegto informāciju, kā arī vadoties no Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka konkrētā Stratēģija un Attīstības programma atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams:
- 4.1. Likuma 23. divi *prim* pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23. divi *prim* panta 1. punkts), tostarp to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23. divi *prim* panta 1. punkta a., b., c., d. apakšpunkts). Tāpat Likuma 23. divi *prim* pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23. divi *prim* panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
- 4.2. Likuma 4. panta trešās daļas 1. un 2. punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu citu starpā veic plānošanas dokumentiem, kurus apstiprina vietējā pašvaldība, kas saistīti ar reģionālo attīstību, zemes izmantošanu, teritoriju plānojumiem un ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, kā arī plānošanas dokumentiem, kuru īstenošanai var būt būtiska ietekme uz *Natura 2000* teritoriju.
- 4.3. No iepriekš minētā izriet, ka lielā mērā to, vai plānošanas dokumentam nepieciešams Stratēģiskais novērtējums, nosaka gan plānošanas dokumenta būtība (plānošanas saturs un risinājumi), gan joma vai teritorija, attiecībā uz kuru plānošanas dokuments izstrādāts (ar to saistītās vides problēmas). Šādā kontekstā Birojs secina, ka Stratēģiju un Attīstības programmu ir paredzēts izstrādāt kā jaunus plānošanas dokumentus trim pašreizējām teritoriālām vienībām – Limbažu novadam, Salacgrīvas novadam un Alojas novadam, paredzot priekšnoteikumus paredzēto darbību īstenošanai, ņemot vērā jau iepriekš izstrādātos plānošanas dokumentus un tur ietvertos risinājumus/pasākumus, tostarp uzsāktos un plānotos investīciju projektus. Vienlaicīgi Birojs konstatē, ka no trim minētajām pašreizējām teritoriālām vienībām tikai Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2015.–2038. gadam un Salacgrīvas novada attīstības programmai 2015.-2021. gadam veikts Stratēģiskais novērtējums.⁴ Līdz ar to nav pamats uzskatīt, ka jaunizveidojamā Limbažu novadā visā tā iekļautajai teritorijai spēkā esošajiem plānošanas dokumentiem būtu veikts plānoto risinājumu/ pasākumu Stratēģiskais novērtējums.
- 4.4. Kā norādīts Pašvaldības Iesniegumā, tad plānošanas dokumentu izstrāde, tostarp Stratēģijā paredzēts pārskatīt gan apdzīvojama struktūras un attīstības centru izvietojums, gan tiks vērtēti un noteikti galvenie transporta koridori un infrastruktūra, gan prioritāri attīstāmas teritorijas. Tādējādi ar Stratēģiju tiks pārskatīti spēkā esošie plānošanas dokumenti, kā rezultātā iespējamās arī būtiskas izmaiņas, kas būs ņemamas vērā turpmāko plānošanas dokumentu (tostarp teritorijas plānojuma) izstrādē (Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta b. apakšpunkts).
- 4.5. Birojs secina, ka Attīstības programmā paredzēto pasākumu kopums varētu ietvert

⁴ Biroja 2015. gada 22. septembra atzinums Nr. 9 pieejams: <https://www.vpvp.gov.lv/lv/atzinumi>

arī atsevišķu paredzēto darbību īstenošanu, kas vērsti uz uzņēmējdarbības veicināšanu, infrastruktūras attīstību (arī attālajos novada ciemos, t. sk. piekrastes ciemos Vārzas, Tūja, Lembuži un Lāņi), tostarp ūdenssaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas jomā, kā arī projektiem atpūtas vietu un apdzīvoto vietu labiekārtošanai. Tādējādi plānotie projekti var būt potenciāli saistīti ar Likuma pielikumos minētajām darbībām un to apjomiem, kas ir priekšnoteikums Stratēģiskā novērtējuma piemērošanai saskaņā ar Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktu.

- 4.6. Šādā kontekstā Birojs ņem vērā, ka priekšnosacījumi konkrētu darbību īstenošanai ar teritoriālo piesaisti tiek ietverti teritoriju plānojumā, tomēr šāda ievirze ir arī ilgtermiņa attīstības Stratēģijai, bet Attīstības programma pēc būtības ir instruments pašvaldības ilgtermiņa attīstības stratēģijā noteikto mērķu īstenošanai. Katrā no plānošanas dokumentiem būtiski vides jautājumi tiek risināti atšķirīgā griezumā un detalizācijā, bet jāņem vērā novada atrašanās Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē un to, ka plānošanas teritorijā lielā platībā atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tajā pastāv virkne risināmo vides jautājumu (ietver arī jomas, kas minētas Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā). Šādā kontekstā Birojs secina, ka plānošanas dokumenti var paredzēt priekšnoteikumus arī paredzēto darbību īstenošanai, kas paredzēti, lai risinātu arī ar vidi saistītas problēmas (Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta d. apakšpunkts). Ar plānošanas dokumentiem risināmie jautājumi un no tiem izrietošās vides ietekmes būs ilgtermiņa, tās skars plašu teritoriju (Likuma 23. divi *prim* 2. punkta a. un e. apakšpunkts).
- 4.7. Ņemot vērā Stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanas jomu un teritoriju, kuru varētu ietekmēt plānošanas dokumenta realizācija, arī VVD Vidzemes RVP izteikusi viedokli, ka Stratēģijai un Attīstības programmai ir nepieciešams piemērot Stratēģiskā novērtējuma procedūru, jo teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde plānota plašai teritorijai, kurai raksturīga apbūves teritoriju paplašināšanās, t.sk. uz dabas teritoriju rēķina, savukārt novadā lielā daļā ciemu teritorijās nav izveidotas centralizētās kanalizācijas sistēmas. Ņemot vērā minēto, vides problēmu un risinājumu vērtējums, kas īstenojams Vidzemes plānošanas reģiona līmenī (izstrādājot un vērtējot reģiona plānošanas dokumentus), šajā gadījumā nebūs pietiekams.
- 4.8. Pieņemot šo lēmumu, Birojs ņem vērā, ka Attīstības programma pēc būtības ir instruments pašvaldības Stratēģijā noteikto mērķu īstenošanai, tomēr šī dokumenta izstrāde un tajā ietveramais prioritāšu izsvēruma ir tieši saistīts/ atkarīgs no Stratēģijas (faktiski – no tās izrietēs), tādēļ abiem dokumentiem ir jāatspoguļo vienāds redzējums arī par risināmām vides problēmām, iespējamām ietekmēm un paņēmieniem, ar kādiem būtisku negatīvu ietekmi nepieļaut.
5. Līdz ar to, vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, Birojam nav pamata konstatēt, ka plānošanas dokumenti nebūtu pielīdzināmi Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktajiem plānošanas dokumentiem, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams, tai skaitā tādēļ, ka ar to izstrādi varētu tikt paredzētas (un tādēļ nepieciešams novērtēt) varbūtējas vides stāvokli būtiski ietekmējošas izmaiņas (Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta a. – e. apakšpunkts). Stratēģiskais novērtējums veicams iespējamās ietekmes uz vidi novērtēšanai un priekšlikumu izstrādei nelabvēlīgas ietekmes savlaicīgai apzināšanai, novēršanai un samazināšanai pēc iespējas agrākā paredzēto darbību plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā (Likuma 3. panta 1. punkts). Veicot Stratēģisko novērtējumu, būs sniegta iespēja identificēt būtiskās negatīvās ietekmes uz vidi, nepieciešamības gadījumā sniedzot alternatīvos risinājumus un priekšlikumus ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai, kas ilgtermiņā sekmētu nelabvēlīgās ietekmes uz vidi samazināšanu vai novēršanu. Plānošanas dokumentos paredzētās darbības jāvērtē atbilstoši

Likuma 23. pieci *prim* pantā noteiktajam, t.sk., sagatavojot plānošanas dokumentu vides pārskatu, jāņem vērā Likuma 23. pieci *prim* panta pirmajā daļā noteiktais, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās, iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt plānošanas dokumentā konkrētās paredzētās darbības.

6. Biroja vērtējumā abiem plānošanas dokumentiem ir līdzīgi izaicinājumi un risināmās problēmas, – un šādos apstākļos, kad tiek likts pamats jaunas teritoriālās vienības telpiskās attīstības prioritātēm, vienota redzējuma veidošana arī no vides pārvaldības viedokļa ir nozīmīga daudzveidīgo interešu iespējami savlaicīgai un mērķtiecīgai līdzsvarošanai. Tādēļ Biroja ieskatā par piemērotāko risinājumu šādā gadījumā uzskatāma pieeja, ka Stratēģiskais novērtējums Stratēģijai un Programmai tiek veikts apvienoti.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. pants, 23. divi *prim* pants, 23. trīs *prim* pants;
- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5., 6., 7. punkts.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23. trīs *prim* pantā noteikto izvērtēja Limbažu novada domes 2021. gada 16. septembra Iesniegumu un tam pievienoto dokumentāciju par Stratēģijas un Attīstības programmas izstrādi. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktos stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punktam secina, ka plānošanas dokumentu īstenošanai nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu.

Lēmums:

Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Jaunizveidojamā Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2022.– 2046. gadam un Jaunizveidojamā Limbažu novada attīstības programmai 2022.–2028. gadam.

Direktora p.i.,

Direktora vietniece, Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja (paraksts*) Indra Kramzaka

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Lēmums nosūtīts:

1. Limbažu novada pašvaldībai, e-pasts: pasts@limbazi.lv.
2. Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālai vides pārvaldei, *E.Adresē*.